

فهرست

- یک لغو بجا! / ۲
- سندج شهر خلاق موسیقی شد / ۳
- دهلوی یگانه زمان خود بود / ۴
- ترانه سرای بی نیاز که روی پای خودش ایستاد / ۶
- مراسم وداع با توج شعبانخانی برگزار شد / ۷
- گزارشی از نشست‌های پاییزه / ۸
- بخش دوم و پایانی گفت و گو با محمد سعید شریفیان / ۱۰
- یک روز خاطره انگیز در منزل استاد / ۱۴
- گزارشی از مراحل اخذ مجوز آموزشگاه و کارت صلاحیت تدریس / ۱۶
- حسین دهلوی مردی از جنس مهر که در «مهر» آمد و در «مهر» رفت / ۱۸
- فرهنگ و هنر بدون اقتصاد دوام و قوام ندارد / ۲۳
- آشنایی با مهدی مفتاح / ۲۴
- تازه‌های نشر / ۲۶
- تازه‌های آلبوم / ۲۷
- اخبار موسیقی / ۲۸

فصلنامه داخلی خانه موسیقی ایران

سال نهم - شماره ۳۵ - پاییز ۱۳۹۸

سردبیر: حمیدرضا عاطفی

همکاران: اعضای هیئت مدیره کانون پژوهشگران، عطانویدی، ملیحه توکلی

ویراستار: مریم قاضی

مدیر هنری: افشین ضیائیان

گرافیک و صفحه‌آرایی: لیلی اسکندریپور

توزیع: سیدجواد موسوی‌زاده

خانه موسیقی شماره ۱: خیابان فاطمی غربی - نرسیده به جمالزاده - شماره ۲۷۰ - تلفن: ۶۶۹۱۷۷۱۱

خانه موسیقی شماره ۲: میدان فاطمی، ابتدای خیابان شهید گمنام، خیابان جهانمهر، نیش بوعلی‌سینای غربی - تلفن: ۶۶۴۸۲۰۷۴

www.iranhmusic.ir

* دیدگاه نویسندگان فصلنامه الزاماً مبنی بر موضع رسمی نهاد خانه موسیقی نیست.

*حمیدرضا عاطفی

یک لغو بجا!

و به بهانه برگزاری بزرگداشت یا مراسم‌های مشابه آنها را گرفتار برنامه‌هایی می‌کنند که نه تنها هیچ عایدی معنوی برای آنها نداشته بلکه موجبات تبعات و خساراتی هم شده و در این دوران وانفسا مسائل جدیدی را نیز به جامعه هنری تحمیل می‌کنند.

در این مورد برخی از هنرمندان بعد از برگزاری چنین برنامه‌هایی مسائل پیش آمده را با خانه در میان می‌گذارند و با ابراز پشیمانی از اعتمادی که به چنین افرادی داشته اند از خانه خواسته اند که در این زمینه اطلاع رسانی و روشنگری نمایند.

همگان تقریباً شاهدیم که در این چند سال اخیر چقدر برنامه‌های سخیف، کم مایه و بدون محتوا و با استفاده از نام بزرگان موسیقی برگزار شده و عده‌ای به عنوان مجری، سخنران، اسپانسر، تهیه کننده و با نام‌های مختلف به موضوع ورود پیدا کرده و بدون کمترین دغدغه‌ای نسبت به اصل هنر موسیقی و هنرمندان شریف آن و حتی کمترین عنایتی به موضوع برنامه مزبور، فقط می‌خواهند خودی نشان داده و رزومه‌ای برای خودشان دست و پا می‌کنند تا با آن رزومه دنبال طعمه‌ای دیگر بروند.

فرض کنید چنین مراسمی در سالی با گنجایش دویست نفر برگزار می‌شود که غالباً هم با استقبال چندانی مواجه نشده و تعداد اندکی در سالن حضور می‌یابند اما اطلاعات برنامه در ذیل نام بزرگی از هنرمندان موسیقی به صورت میلیونی در شبکه‌های اجتماعی منتشر می‌شود و بدین سبب از نام آن بزرگان چنین سوءاستفاده‌هایی به عمل می‌آید.

تکرار چنین اتفاقات ناخوشایندی موجب شده تا برخی از اعضا و دوستان از خانه بخواهند که در این زمینه روشنگری نموده و نام این افراد را اعلام نماید اما این راه حل مناسبی برای ممانعت از چنین رخدادهایی نیست و بهتر است تا این دوستان عزیز و یا هر شخص و نهادی که می‌خواهد در این مسیر قدم بردارد ابتدا با خانه موسیقی و یا هر فرد یا نهادی که در این زمینه اطلاع و اهلیت دارند مشورت کنند.

* سردبیر

لغو جشن بیستمین سالگرد تاسیس خانه موسیقی بازتاب‌های گسترده‌ای داشت... قبلاً هم خانه موسیقی به مناسبت‌هایی جشن خود را لغو کرده بود ولی هیچگاه به میزان سال جاری چنین بازتابی نیافته بود.

چند سال پیش که قرار بود جشن در چهار شب و با اجرای کنسرت‌هایی در برج میلاد برگزار شود، فاجعه منا پیش آمد و جمعی از هموطنانمان در مکه و در آن ماجرای اسفناک درگذشتند و خانه موسیقی نیز اعلام کرد علی‌رغم تکمیل اجرائیات و در آستانه برگزاری جشن، به نشانه همدردی با خانواده‌های عزادار مراسم خود را لغو می‌کند. در آن ماجرا هم خانه موسیقی متحمل ضرر و زیان‌های فراوانی شد اما به هر تقدیر باید به رسالت و وظیفه‌اش عمل می‌کرد.

اساساً تشکل‌های مردم نهاد وظیفه اصلی شان توجه به خواست عمومی جامعه و در کنار مردم بودن است... اتفاقات ناگوار اواخر آبان ماه در دهها شهر و کشته شدن عده‌ای در اعتراض به گرانی بنزین و تبعات آن همه را متاثر کرد... مسلماً درجایی که فضای عمومی جامعه ملتهب بوده و جمعی از هموطنان در عزای عزیزانشان هستند برگزاری مراسم جشن و سرور به نوعی دهن کجی به مردم و به راه خطا رفتن است.

در این میان قضاوت‌ها و ابراز نظرات متفاوتی صورت گرفت اما مهم دآوری مردم و حفظ جایگاه خانه موسیقی است که خوشبختانه نظرات مثبت و اقبال مردم به این واکنش نشان داد که خانه موسیقی موضع و عملکرد مناسبی داشته و همین نکته برای نهاد مدنی خانه موسیقی کفایت می‌کند.

***

مورد و موضوع مهمی که در این چند سال به مرحله حاد و آزار دهنده‌ای رسیده حضور برخی افراد و گاه موسسات و شرکت‌هایی است که از جایگاه هنرمندان سوءاستفاده می‌کنند. متأسفانه این افراد با هدف کسب هویت فرهنگی و نشان دادن خود و رفع کمبود شخصیتی شان از صافی و صداقت هنرمندان بهره جسته

سنندج شهر خلاق موسیقی شد

می‌دهند. چند سال پیش من ارکستر سمفونیک سنندج را دیدم که اتفاقی بسیار مهم است و من را تحت تاثیر قرار داد.

عضو شورای عالی خانه موسیقی در پایان گفت: هنرمندان بزرگ دیگری هم در سنندج مانند سید علی اصغر کردستانی حضور داشته‌اند و خانواده‌هایی مانند یوسف زمانی‌ها و عندیلبی‌ها و بسیاری از عزیزان هم از این شهر برخاسته‌اند. اینطور فعالیت‌ها را در هیچ کدام از شهرهای ایران ندیده‌ام و این انتخاب کاملا بجاست و آن را به همشهریان خود تبریک می‌گویم.

قدمت ضبط موسیقی در سنندج به صد سال پیش بر می‌گردد

محمدجلیل عندیلبی (آهنگساز

و نوازنده سنتور) هم که سالها در حوزه موسیقی ایرانی و کردی فعالیت دارد، نظر خود را درباره انتخاب شهر سنندج به عنوان شهر خلاق موسیقی اینگونه بیان می‌کند: این انتخاب کمترین حقی است که مردم عزیز کردستان آن را گرفته‌اند.

این منطقه بکر است و موسیقی و

ادبیاتش بسیار غنی و پر از خلاقیت است. پیشینه ضبط موسیقی در کردستان به حدود صد سال پیش بر می‌گردد.

وی افزود: من موسیقی کردی را به سه بخش تقسیم می‌کنم. در بخش موسیقی عرفانی و خانقاهی در گذشته خلیفه عبدالصمد عندیلبی، خلیفه کریم و میرزا آغه غوثی را داشته‌ایم. حسن زیرک از خوانندگان و آهنگسازان بزرگ در حوزه موسیقی فولکلوریک و سید علی اصغر کردستانی را در حوزه موسیقی اصیل ایرانی و کردی داشتیم. هنرمندی هم مانند مظهر خالقی در حوزه فولکلوریک و اصیل کردی فعالیت داشته است.

این آهنگساز و نوازنده سنتور گفت: این ادامه پیدا می‌کند و نسل‌های جدیدتر که در حوزه دانشگاهی هم تحصیلات داشتند مانند خانواده یوسف زمانی‌ها، کامکارها و عندیلبی‌ها نیز فعالیت کرده‌اند. بطور مثال خود من بیش از ۴۰ آلبوم در موسیقی ایرانی و ۶ آلبوم کردی دارم. در باره اینکه سنندج شهر خلاق موسیقی شناخته شده هم باید بگویم خودم همیشه بعد خلاقانه را در کارم حفظ کردم. محمدجلیل عندیلبی گفت: در حوزه نوازندگی هم از قدیم تا کنون نوازندگان بسیاری در شاخه‌های مختلف از شهر سنندج برخاسته‌اند. بنظر من این هنرمندان و این فعالیت همه دخیل بوده که سنندج شهر خلاق موسیقی نام داده‌اند.

اوایل آبان ماه سال جاری توسط شهردار سنندج اعلام شد که شهر سنندج به عنوان شهر خلاق موسیقی در فهرست یونسکو ثبت جهانی شده است.

حشمت اله صیدی (شهردار سنندج) گفت: یکی از برنامه‌های شهرداری و شورای شهر پیگیری ثبت جهانی سنندج به عنوان شهر خلاق موسیقی بود که با تشکیل کارگروه‌های تخصصی و استفاده از پتانسیل و نظر هنرمندان و صنعتگران پروپوزال این طرح آماده و به دفتر یونسکو در فرانسه ارسال شد. مقرر شد در ماه نوامبر، یونسکو شهرهایی که پتانسیل لازم جهت ملحق شدن به شبکه شهرهای خلاق جهانی دارند را اعلام کند. یونسکو اسامی شهرهایی که به شبکه خلاق ملحق شدند را اعلام کرد که سنندج نیز به عنوان شهر خلاق موسیقی ثبت جهانی شده است. انتخاب سنندج به عنوان شهر خلاق موسیقی یکی از مهمترین رویدادهای مهم فرهنگی است که در توسعه زیرساخت‌های فرهنگی و جذب گردشگر در آینده تاثیر بسزایی خواهد داشت.

سایت خانه موسیقی ضمن تبریک به جامعه موسیقی و هنرمندان سنندج برای این انتخاب، نظر چند تن از هنرمندان را در این خصوص جویا شده است.

هوشنگ کامکار (عضو شورای

عالی خانه موسیقی، آهنگساز و سرپرست گروه کامکارها) در خصوص برگزیده شدن شهر سنندج به عنوان شهر خلاق موسیقی توسط سازمان یونسکو گفت: این کاری که یونسکو انجام داده بسیار برای شهر سنندج ارزشمند است. این انتخاب کاملا

بجا و بحق بوده است. حدود ۸۰ سال پیش در سنندج موسیقی جدی تدریس می‌شد و پدرم (حسن کامکار) در کلاس‌های خود ردیف و تکنیک استاد صبا را تدریس می‌کردند و شاگردان بسیاری را تربیت کرده‌اند که همه در تهران و حتی در خارج کشور به فعالیت مشغولند و از موزیسین‌های ارزشمند شهر سنندج محسوب می‌شوند.

وی افزود: گروه کامکارها هم در موسیقی شناخته شده است و فعالیت‌هایی را در سطح موسیقی ایران، موسیقی فولکلور و موسیقی ارکسترال و سمفونیک انجام داده است. همچنین در حال حاضر کتاب‌های زیادی در حوزه دانشگاهی و درسی موسیقی متعلق به گروه کامکارها است. اینها همه از شهر سنندج برخاسته‌اند.

کامکار گفت: مطلب مهم دیگری هم وجود دارد اینکه هنوز دانشجویان و هنرجویان آنجا دارند کارهای خلاقانه‌ای انجام

دهلوی یگانه زمان خود بود

مراسم تشییع پیکر زنده یاد استاد حسین دهلوی (آهنگساز و موسیقیدان و عضو هیئت موسس خانه موسیقی ایران) صبح روز یکشنبه ۲۸ مهرماه با حضور جمع زیادی از هنرمندان موسیقی از مقابل تالار وحدت تهران برگزار شد.

مدیریت حسین دهلوی در هنرستان موسیقی ملی یکی از درخشان ترین دوره‌های مدیریتی این مجموعه بود. او همراه با هنر اخلاق و منش هنری را پی گیری می‌کرد و این امر نشانی از ادراک او بود که از هنر به عنوان یک فهم عمومی در ارتقای اخلاق استفاده می‌کرد. من اندیشه او را قدر می‌گذارم و امیدوارم نسل آتی بتوانند از حضور ارجمند ایشان و آثارشان استفاده کنند. امیدوارم در آینده یاد و خاطره گرامی ایشان در ما وجود داشته باشد.

*موسیقی ملی ایران با حمایت‌های استاد دهلوی جان گرفت

محمد اسماعیلی (نوازنده و مدرس پیشکسوت تنبک) نیز در بخشی از این مراسم گفت: من ۳۰ سال افتخار همکاری با حسین دهلوی را دارم و آنچه از جان گرفتن موسیقی ملی ایران می‌توان یاد کرد قطعا با حمایت‌های استاد دهلوی صورت گرفته است. به اعتقاد من کار استاد دهلوی فقط عاشقی بود و جز عشق هم چیز دیگری نمی‌توانست باشد.

*دهلوی یک موسیقیدان جامع شرایط بود

در ادامه مراسم کامبیز روشن روان (آهنگساز و مدرس موسیقی) گفت: استاد حسین دهلوی عزیز بزرگوار موسیقی بودند.

در ابتدای این مراسم دکتر محمد سرریر (آهنگساز و عضو شورای عالی خانه موسیقی ایران) گفت: امروز آمده‌ایم با هنرمندی وداع کنیم که بیش از شش دهه ستونی بسیار استوار در موسیقی ملی ایران بود و برای حفظ و گسترش این موسیقی بسیار زحمت کشید. این ایستادگی در تمام این سال‌ها توسط استاد حسین دهلوی انجام گرفت. او در زمینه‌های مختلف موسیقی کارهای بسیاری را انجام داد تا بتوان بستر مناسبی را برای موسیقی ملی ایران فراهم کرد. او دلسوزانه دنبال ریشه‌ها بود و بر پایه همین ریشه‌ها بود که مبانی نوین موسیقی ایران را پی‌ریزی کرد. مهم این بود که وی نمی‌خواست در گذشته بماند برای تداوم این پایه‌ها به تحول جامعه نگاه می‌کرد و در اندیشه ارتقای موسیقی ایرانی بود که با زمانه خود پیش رود.

*دوره مدیریت حسین دهلوی درخشان ترین دوره هنرستان موسیقی بود

وی افزود: آنچه برای من قابل توجه بود، توجه به تربیت هنرمندانی بود که به موسیقی ملی ایران علاقه داشتند. این اعتقاد چه در دانشگاه و چه در هنرستان موسیقی در استاد دهلوی وجود داشت. او یگانه زمان خود بود که با اخلاقی هنری که داشتند همواره تلاش‌های بسیار زیادی در عرصه موسیقی انجام داد. قطعا دوره

موسیقی ایرانی را چنان معرفی کرد که نه فقط در ایران بلکه در جهان معرفی شد.

جمال الدین منبری خواننده موسیقی ایرانی در این مراسم با عرض تسلیت به خانواده استاد دهلوی گفت: بزرگترین افتخار بنده این بوده که شاگردی استاد دهلوی را کرده ام و همواره افتخار حضور در کنار ایشان به ویژه ارکستر مضرابی داشتم. من امروز نمی‌خواهم زیاد صحبت کنم فقط دلم می‌خواهد در اینجا قطعه‌ای از استاد را که سالها پیش اجرا می‌کردم، بخوانم.

کسی را ایرانی تر از دهلوی ندیدم

پس از آواز منبری، حسین علیزاده (آهنگساز و نوازنده پیشکشوت تار و سه تار) در سخنانی گفت: من تمام عمری که گذراندم کسی را ایرانی‌تر از حسین دهلوی ندیدم. او وقتی سکان هنرستان موسیقی را به عهده گرفت سرنوشت موسیقی ایرانی عوض شد. همین تالار که قبلا نام رودکی داشت می‌تواند به

دهلوی عصاره رنجی است که
موسیقی ایرانی در این سال‌ها
متحمل شده است. او از رنجی
که موسیقی می‌کشید رنج می‌برد

عنوان دهلوی تغییر پیدا کند اما کسی درک نمی‌کند به همین خاطر هیچ گاه من از مدیران بابت این موضوع خواهش نمی‌کنم. اتفاقا در همان موقعی که این تالار ساخته می‌شد ارکستری به نام رودکی وجود داشت. به هر صورت تا درک مدیران به جایی نرسیده باشد که حسین دهلوی را درک نکنند ما در شرایط فعلی باقی می‌مانیم.

دهلوی عصاره رنج موسیقیدانان این سال‌ها بود

وی افزود: به نظر من حسین دهلوی فرستاده‌ای بود که در مقطعی به موسیقی ایرانی شخصیت می‌داد. او از نادر روشنفکرانی بود که می‌دانست نقش موسیقی در جامعه چیست. او به گونه‌ای بود که همه از دانش او می‌توانستند یاد بگیرند. او مردی تا این حد مقدس بود، او عصاره رنجی است که موسیقی ایرانی در این سال‌ها متحمل شده است. او از رنجی که موسیقی می‌کشید رنج می‌برد و این رنج را به درون خود انتقال می‌داد. من احساس خوشبختی می‌کنم در همین رشته موسیقی که تا این حد با عدم درک و فهم مواجه شده، فردی چون دهلوی این چنین تشییع می‌شود.

حسین علیزاده در پایان گفت: به اعتقاد من هر گاه نام

او جزو نسلی از موسیقیدانان ایرانی بود که مورد بی‌مهری زیادی قرار گرفت. دهلوی تنها یک معلم، رهبر ارکستر، نویسنده، محقق و آهنگساز نبود و او یک موسیقیدان جامع شرایط بود. او در دوره مدیریت خود اوج شکوفایی را رقم زد. او مدیریت مثال زدنی داشت که این را می‌توان در همه فعالیت‌های هنری‌اش دید. استاد دهلوی همه بچه‌های هنرستان موسیقی را می‌شناخت و همواره در دقیق‌ترین شکل ممکن در کارها نظارت داشت.

این آهنگساز در ادامه افزود: من یادم می‌آید در چندین مورد که وقتی نوازنده‌ای به هر دلیلی تاخیری برای حضور در ارکستر داشت وی به دلیل نظمی که داشت کاری می‌کرد که نوازنده از حضور استاد دهلوی خجالت بکشد. چنین مدیریتی را من در هیچ ارکستری ندیدم. او در حوزه آهنگسازی شاید یکی از شاخص‌ترین آهنگسازان موسیقی ایران بود که تماما ملهم از فرهنگ و موسیقی ایرانی بود. یعنی هر چه از او می‌شنوید رگه‌هایی از موسیقی ایرانی را در بر داشت. او با شناختی که از فرهنگ موسیقی ایرانی داشت آثاری را وجود آورد که همه در فرهنگ موسیقی ملی ایران ماندگار شده‌اند.

وی افزود: استاد دهلوی شاید یکی از بزرگ‌ترین ریسک‌های هنری را در زمان خود انجام داد و آن ساخت ریتم‌هایی برای گروه تمبک و ارکستر بود. این در شرایطی بود که خیلی‌ها خجالت می‌کشیدند که نوازندگان تمبک را حتی روی صحنه بیاورند. او خدمات زیادی را برای موسیقی ایرانی انجام داده که باید در تاریخ موسیقی ایرانی ثبت شود. او کتاب تلفیق شعر و موسیقی را تألیف کرد که به اعتقاد من تنها مرجع تخصصی این عرصه است. یعنی هر کسی که می‌خواهد موسیقی آوازی این سرزمین را یاد بگیرد قطعا این کتاب مهم‌ترین مرجع پیش روی آنهاست. او جزو معدود آهنگسازان ایرانی است که بدون حمایت‌های دولتی بخش بزرگی از آثارش را در کاغذ ثبت کرد. آثاری که به عنوان مهم‌ترین منابع آهنگسازی موسیقی ملی ایران است. خدماتی که این انسان بزرگوار به موسیقی کرده یکی دو تا نیست که باید حتما ثبت شود تا نسل‌های آینده این مرد بزرگ را بشناسند.

در این مراسم سید عباس سجادی (مجری برنامه) پیام تسلیت استاد فرهاد فخرالدینی (ریاست شورای عالی خانه موسیقی) که به دلیل گذراندن دوران نقاهت بیماری توانست در مراسم حضور داشته باشد و همچنین پیام تسلیت پیروز حناچی (شهردار تهران) را اعلام و به خانواده زنده یاد دهلوی ابلاغ کرد.

سید محمد مجتبی حسینی (معاون هنری وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی) در سخنانی گفت: او کسی بود که هم سنت موسیقی ایرانی را درست و ژرف می‌شناخت و هم به تعبیر شاعر بزرگ بود و از اهالی امروز. او هنرآموز و استادی بود که به درستی سنت تعلیم و آموزش می‌شناخت و در محضر استادی چون صبا مهارت و معرفت موسیقی را با هم شناخت و این از آثار دهلوی کاملا نمایان است. شاگردان استاد دهلوی که امروز ستاره‌های موسیقی ایران هستند یک به یک گواه نحوه تربیت او هستند. او

برخی از مواقع از بتهوون و موتزارت هم پیشی می‌گرفت. ما امروز با هنرمندی خداحافظی می‌کنیم که فارغ از هنرمند بودن، پدری دلسوز و همسری مهربان بود. من از تمام هنرمندانی که در تمام این سالها کنار ما بوده و ما را تنها نگذاشتند صمیمانه قدردانی می‌کنم که در برگزاری مراسم امروز ما را یاری کردند.

پس از صحبت‌های هومن دهلوی به امامت حجت‌الاسلام دعایی نماز بر پیکر استاد دهلوی در محوطه تالار وحدت خوانده شد و به سمت قطعه هنرمندان بهشت زهرا تشییع گردید.

در قطعه هنرمندان نیز جمع زیادی از هنرمندان و شاگردان زنده یاد دهلوی حضور داشتند که از آن میان برخی چهره‌ها همچون هوشنگ کامکار (عضو شورای عالی خانه موسیقی)، محمد موسوی (نوازنده پیشکسوت نی) هومن دهلوی و ... به بیان خاطرات و سخنرانی پرداختند.

موسیقی ایرانی می‌آید نام دهلوی نیز در ذهن ما متبادر می‌شود. او در این سال‌ها رنج زیادی می‌کشید خانواده او از جمله خانم سوسن اصلانی همسر ایشان رنج می‌کشید. او در این سال‌ها رنج زیادی کشید و با غرور و مهر همیشه پیرو مسئولیت بزرگی که احساس می‌کردند همه وجودشان را در اختیار وی قرار دادند. من امروز سر تعظیم فرود می‌آورم به معلمی که شاید تا قرن‌ها مانند او را نبینیم.

هومن دهلوی آهنگساز و فرزند زنده یاد حسین دهلوی در پایان مراسم با قدردانی از حضور هنرمندان و علاقمندان گفت: امروز یکی از تلخ‌ترین روزهای زندگی من و خانواده ام است. استاد حسین دهلوی نه تنها یک استاد و آهنگساز موسیقی که هنرمندی چند بعدی بود. او سعی می‌کرد تمام خلاءهایی که در موسیقی ما وجود دارد، پر کند. او به قول علی رهبری به قدری دقت داشت که در

ترانه سرای بی‌نیاز که روی پای خودش ایستاد

مراسم تشییع و خاکسپاری پیکر زنده یاد مهدخت مخبر (شاعره و ترانه سرای پیشکسوت) ۱۱ آبانماه در قطعه هنرمندان بهشت زهرا (س) برگزار شد.

اشاره کرد و گفت: زنده یاد مخبر روحیه بسیار خوبی داشت و همیشه می‌گفت دوست دارد روی پای خودش بایستد. امروز باید از همه هنرمندان پیشکسوت و دیگر علاقمندانی که به مراسم وداع با این ترانه سرای قدیمی آمدند تشکر کنم. در مراسم وداع زنده یاد مهدخت مخبر جمعی از خوانندگان از جمله داود فیاضی، حسین علیشاپور و جمشید فاضلی قطعاتی را به یاد آن مرحوم اجرا کردند. در این مراسم هنرمندانی از شاخه‌های مختلف شعر، موسیقی، سینما، تئاتر، تجسمی و جمعی از مسئولان خانه موسیقی ایران، موسسه هنرمندان پیشکسوت و ... حضور داشتند.

در این مراسم که با هماهنگی و همت موسسه هنرمندان پیشکسوت برگزار شد جمع زیادی از هنرمندان و هنردوستان حضور داشتند و با این ترانه سرای قدیمی وداع کردند. در این مراسم مسئولان و هنرمندانی همچون محمدعلی بهمنی، سیدعباس عظیمی (مدیرعامل موسسه هنرمندان پیشکسوت)، سیدعباس سجادی (مدیر فرهنگسرای نیاوران)، داود یاسری، ابوالفضل صادقی نژاد و ... درباره آثار و خصوصیات اخلاقی این ترانه سرا سخن گفتند.

سید عباس سجادی (شاعر و مدیر فرهنگسرای نیاوران) در بخشی از سخنانش به خصوصیات اخلاقی زنده یاد مخبر

مراسم وداع با تورج شعبانخانی برگزار شد

مراسم تشییع پیکر تورج شعبانخانی آهنگساز و خواننده پیشکسوت موسیقی پاپ صبح روز ۲۰ آذر ماه با حضور جمعی از هنرمندان و علاقمندان از مقابل تالار وحدت به سمت قطعه هنرمندان بهشت زهرا برگزار شد.

بود و بنده افتخار این را داشتم با او همکاری‌هایی کنم. من به شعبانخانی علاقه زیادی داشتم اما متأسفانه فرصتی نشد که به او این علاقه را اعلام کنم اما در ماه‌های آخر و دیداری که داشتم این رابطه متصل بوده است. به هر حال در اینجا لازم می‌دانم که یاد این عزیز از دست رفته را گرامی بدارم.

اکبر آزاد شاعر و ترانه سران نیز پس از صحبت‌های کاکایی با قرائت متنی یاد و خاطره مرحوم شعبانخانی را گرامی داشت. سیمین غانم از هنرمندان پیشکسوت موسیقی پاپ و دختر خاله مرحوم شعبانخانی نیز در این آیین ضمن ارائه نوشته‌ای در تجلیل از این خواننده گفت: من و مرحوم تورج شعبانخانی علاوه بر نسبت فامیلی که با هم داشتیم از لحاظ روحی نیز با هم نزدیک بودیم. او با وجود مشکلات، همواره برای هنری که داشت ارزش قائل می‌شد. شعبانخانی آثار ماندگاری را خلق کرد اما یادم می‌آید آخرین بار گفت دلم از روزگار گرفته چون آثارم در جامعه آنطور که باید و شاید مورد توجه قرار نگرفت.

سید عباس سجادی کارشناس موسیقی و شاعر نیز در این مراسم بیان کرد: امروز شخصیتی را تشییع می‌کنیم که اخلاق و هنر را با هم درآمیخت. تورج شعبانخانی از جمله هنرمندانی بود که فقط یک شخصیت داشت. ما امروز با مردی وداع می‌کنیم که انسانیت را به اوج رساند و درک عمیقی از هنر این سرزمین داشت. او به آنچه ساخت ایمان داشت. خیلی‌ها آثارش را بدون اجازه خواندند اما او که می‌توانست در تاریخ ماندگار باشد امروز با کارنامه‌ای پر بار از ما خداحافظی می‌کند. او هنرمندی بود که شعر و کلام را می‌شناخت و برعکس برخی هنرمندان سلبریتی که بدترین و سخیف‌ترین کارها را می‌خوانند با یک ساز و درک عمیق از فرهنگ و هنر سرزمینش جامعه خود را راهبری می‌کرد.

در ابتدای این مراسم، محمدعلی بهمنی شاعر و ترانه‌سرا گفت: امروز بزرگ و عزیزی را از دست دادیم که در وجود ما وجود خواهد داشت. او انسان خوب و مهربانی بود. شما می‌دانید که استاد شعبانخانی چه ظرفیت‌هایی در موسیقی داشت. او صدای دلنشینی داشت که وقتی ترانه «بهار بهار» من را خواند دیدیم که چگونه ماندگار شد. او کسی است که شما عزیزان بهتر از من می‌دانید دارای چه ظرفیت‌های بالایی است. شعبانخانی ویژگی‌هایی بسیاری داشت به همین دلیل وقتی خبر رفتنش را شنیدم واقعا غمگین شدم. البته خانواده او به حق دلگیری‌هایی از من بعد از فوت او داشتند که جا دارد همین جا از این عزیزان عذرخواهی کنم که کمی دیر خود را به این مراسم رساندم.

ویگن داودی از هنرمندان پیشکسوت موسیقی پاپ و همکار قدیمی شعبانخانی هم پس از صحبت‌های بهمنی بیان کرد: شعبانخانی از جمله هنرمندان توانمندی بود که هم در استودیو هم در اجرای زنده توانمندی‌های زیادی دارند. او درون و بیرون واحدی داشت که من در این مدت بدون هیچ مشکلی افتخار همکاری با این هنرمند را داشتم. در این مدت کارهای زیادی را در همکاری با وی تجربه کردم که خوشبختانه تبدیل به آثار ماندگاری شدند. به هر حال امیدوارم هنرمندان را تا زمانی که زنده هستند پاس بداریم و قدردان زحمتشان باشیم.

عبدالجبار کاکایی ترانه‌سرا و شاعر نیز در این مراسم اظهار کرد: خیلی اوقات فکر می‌کردم هنری که ما هنرمندان داریم چه طور می‌تواند نردبان سلوک ما باشد که به این پاسخ رسیدم که بی‌تعارف خیلی از ما این چنین نیستیم. اما من می‌خواهم تورج شعبانخانی را از این ماجرا استثنا کنم که در دو دوره تاریخی با آثاری که ساخت جاودانه و ماندگار شد. او شبیه به هنرش

گزارشی از نشست‌های پاییزه

نشست‌های پاییزه خانه موسیقی مانند دیگر فصل‌ها با حضور جمعی از علاقمندان و هنرمندان با هدف دیدار و همدلی اهالی موسیقی برگزار شد.

نشست آبانماه و اجراهای متنوع

نشست آبانماه خانه موسیقی ۲۹ آبان ماه در حالی برگزار شد که به دلیل قطع سراسری اینترنت در کشور اطلاع‌رسانی به اعضا برای شرکت در این نشست با مشکل جدی مواجه شد و جمع محدودی در این نشست شرکت کردند.

در این نشست سه بخش موسیقی اجرا شد. در ابتدا سیاوش آریا منش (سننور) و بهزاد حاجی حسینی (تنبک) به اجرای قطعاتی از زنده یاد فرامرز پایور در دستگاه ماهور پرداختند.

در بخش دوم هنرمند نوجوان امیربهداد نصیری فر (نوازنده پیانو) اتود ۲۴ ساخته شوپن را اجرا کرد. در این نشست یاد هنرمندان در گذشته ماه‌های اخیر زنده یاد استاد حسین دهلوی و زنده یاد مه‌دخت مخبر گرامی داشته شد.

پایان‌بخش برنامه‌های نشست اجرای موسیقی ایرانی در دستگاه سه‌گانه با هنرمندی رضا شاکری (مدرس آواز) و حامد مهرآبادی (نوازنده عود) بود. در این بخش رضا شاکری که سال‌های متعددی در استان خراسان به تربیت شاگرد همت گماشته است پیش از اجرای برنامه درباره دستگاه‌های موسیقی ایرانی و همچنین دستگاه سه‌گانه توضیحاتی ارائه کرد و در پایان قطعه آوازی و تصنیف‌های قدیمی را اجرا نمود که با استقبال و همخوانی حضار مواجه شد.

نشست آذر ماه و حال و هوای یلدایی

نشست ماهیانه خانه موسیقی ایران ۲۸ آذرماه با اجرای گروه موسیقی نیایش به سرپرستی علیرضا امینی با اجرای کنسرت نمایش «خانم‌آغا» (روایتی از طنزهای موسیقی تهران قدیم) و با حال و هوای شب یلدا در سالن استاد جلیل شهنواز خانه هنرمندان ایران برگزار شد.

* وقتی حال مردم خوب نیست جشن و سرور بی

معناست

در ابتدای این نشست حمیدرضا نوربخش (مدیرعامل خانه موسیقی) ضمن خوش آمدگویی به حضار برای حضور در این نشست گفت: ناگفته پیداست که حال ما حال خوشی نیست. مسائلی که اتفاق افتاده و مشکلات معیشتی که برای مردم وجود دارد و این هوای مسموم غیر قابل تحمل مهم مزید بر علت شده و جای سپاس مضاعف دارد که با این هوا به نشست خانه موسیقی آمده‌اید. امیدواریم که مسئولین برای این هوا کاری بکنند.

مدیرعامل خانه موسیقی گفت: همانطور که قبلاً بصورت عمومی اعلام شد، جشن خانه موسیقی به دلیل مسائلی که در جامعه وجود دارد لغو شد. وقتی می‌بینیم مردم حالشان خوب نیست، فضای

جشن و سرور بی معناست. به همین دلیل اعلام کردیم که امسال جشن نداریم گرچه تمام تمهیدات جشن آماده شده بود و داور دو سالانه آلبوم برتر هم انجام شد. این برگزیدگان هم در نشست‌های بعدی خانه موسیقی اعلام می‌شوند. قبلاً هم سابقه داشته که جشن خانه موسیقی لغو شود. یک سال به دلیل کشته شدن جمعی از هموطنانمان در حادثه «منا» که فضای مشابهی در جامعه وجود داشت، جشن لغو شد.

نوربخش در بخش دیگری از سخنانش با اشاره به فضای کلی موسیقی کشور گفت: بطور کلی ما نگرانی بزرگ‌ترمان فضای موسیقی کشور است. جمله‌ای را استاد فریدون شهبازیان اخیراً فرموده بودند که نکته حائز اهمیت است؛ وقتی که بعضی از سلبی‌ها در فضای موسیقی قرار می‌گیرند که تخصص و سابقه و دانشی در این زمینه ندارند، احساس می‌کنیم برای موسیقی فضا تنگ و تنگ‌تر می‌شود و انگیزه هنرمندان هم کمتر از همیشه می‌شود. باید نگران ذائقه و گوش جامعه بود که به کدام سمت و سو می‌رود.

* ورود به حوزه موسیقی نیاز به تخصص، زحمت و

آموزش دارد

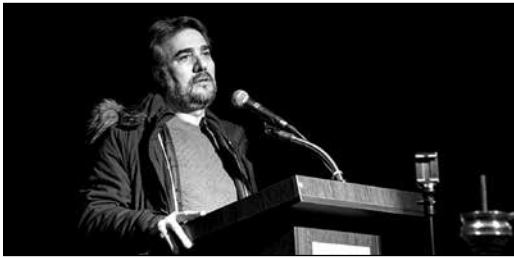
وی افزود: وقتی فلان بازیگر و بولن دستش می‌گیرد و می‌خواهد در این زمینه خوندنمایی کند و یا فلان هنرپیشه در عرصه خوانندگی پا می‌گذارند که کم هم نیستند، آیا ما هنرمندان نباید در این زمینه واکنشی داشته باشیم و نگرانی خود را اعلام کنیم؟ آیا موسیقی نباید هیچ حساب و کتابی داشته باشد؟ ما به عنوان اینکه آزاد هستیم می‌شود همه چیز را به حال خود وا گذاشت؟ قطعاً پاسخ منفی است و ما باید به جامعه هشدار و آگاهی بدهیم که هنر معنای دیگری دارد و موسیقی نیاز به تخصص، زحمت، ظرفیت و استعداد شخصی دارد. اینطور نیست که هر کسی که می‌تواند بخواند بیاید در عرصه حرفه‌ای بروز و ظهور داشته باشد. ورود در دیگر رشته‌ها هم همینطور است.

* کسانی که درآمدهای میلیاردی دارند حتماً باید

مالیات بدهند

مدیرعامل خانه موسیقی همچنین به مسأله حذف معافیت مالیاتی حوزه فرهنگ و هنر اشاره کرد و گفت: در ماه‌های اخیر فراز و نشیب‌های بسیاری داشتیم، یک روز قانون «ده درصد» مطرح شد که واکنش‌های زیادی را برانگیخت. هنوز هم در یک بلاتکلیفی است و امیدواریم که طبق قول‌هایی که داده شده این مسأله ختم به خیر بشود. بحث دیگری که پیش آمد بحث مالیات‌ها بود که می‌خواستند بند «ل» ماده ۱۳۹ قانون مالیات را حذف کنند که خانه موسیقی به موقع واکنش لازم را داشت و بعد هم جسته و گریخته هنرمندان و

و عامیانه در موسیقی سنتی ایران صحبت کرد و گفت: در گذر تاریخ از سالهای ۱۲۹۰ از اولین دهه ضبط صفحات موسیقی توسط کمپانی‌های صفحه پر کنی توجه مدیران این کمپانی‌ها که اغلب غیر ایرانی و غیر بومی بودند به انواع موسیقی سنتی در آن دوره جلب شد که به موازات ضبط آثار ساز و آواز اساتید صفحات طنز نیز مورد توجه قرار گرفت که در این تحقیق من بالغ بر ۲۰۰ اثر طنز اجتماعی در یک گذر نیم قرن از ۱۲۹۰ تا ۱۳۵۰ ثبت و ضبط نمودم که بزرگترین ویژگی این آثار برخلاف بلور رایج این روزها که هنرمندان نسل نواندیش می‌پندارند برای طنز بودن کار باید ادبیات هجو سخیف بکار ببرند در هیچ یک از این آثار شاهد این سهل انگاری‌ها و سبک پنداری‌ها نیستیم و مجموع این آثار با اشاره به اتفاقات زندگی روزمره مردم و شوخی‌های عامیانه قصد شادسازی و تسهیل ارتباط مردم با موسیقی سنتی ناب ایرانی داشته است که ملودی‌های کوچک و روان که براحتی در ذهن می‌ماند رمز ماندگاری این آثار شدند.

وی افزود: در اجرای خانم آغا که من با لباسی نیمه نمایشی و نیمه روایتی ۱۳ اثر از آثار طنز را که مخلوطی از آثار پرویز خطیبی - مرتضی احمدی - جواد بدیع زاده و خودم بود توانستم نگاهی جدید و جذاب را برای مخاطب ایجاد کنم که آثاری در گستره تهران قدیم - مد و مدپرستی - مادر زن و مادر شوهر - و عاشقانه‌های ساده عامیانه مردم شهر در زندگی روزمره مان را شامل شد.

امینی گفت: این اجرا با همت و حمایت دفتر فرهنگ و ادب رادیو ایران - فرهنگسرای ارسباران و خانه محترم موسیقی پایه گذاری و به اجرا رسید که در حال گسترش و فراگیری آن برای عموم مردم جامعه هستیم تا بتوانیم مرز آشتی مردم فهیم و فرهنگ دوست ایران با موسیقی ناب و فاخر اصیل سنتی بر مبنای نغمات موسیقی روایت شفاهی دستگاهی مان باشیم.

در ادامه گروه نیایش به سرپرستی علیرضا امینی به مدت یک ساعت به اجرای کنسرت نمایش طنز «خانم آغا» روایتی از طنزهای موسیقی تهران قدیم پرداختند که در آن آثاری از ابوالحسن صبا، جواد بدیع‌زاده، پرویز خطیبی و علیرضا امینی در قالب کنسرت نمایش اجرا گردید که با استقبال خوب مخاطبان مواجه شد.

دیگر افراد در مورد این واکنش داشتند.

وی افزود: از سوی دیگر در مورد مالیات صحبت‌های دیگری مطرح شد که جا دارد به آن اشاره داشته باشیم. ما وقتی در مورد فرهنگ و هنر صحبت می‌کنیم، مشخص است که این حوزه و فعالیت‌های فرهنگی و هنری چگونه فعالیت‌هایی است. اگر یک ناشر کتاب، یک نویسنده، روزنامه نگار، هنرمند موسیقی یا تاجر فعالیت می‌کند همه می‌دانیم محدودده اش کجاست. همه می‌دانیم که گردش مالی فرهنگ و هنر آنقدر ناچیز است که خجالت می‌کشیم در باره آن صحبت کنیم. از آن طرف ممکن است افرادی هم در حوزه موسیقی هم سینما درآمدهای آنچنانی داشته باشند که هست ولی تعداد محدودی است. وقتی از معافیت مالیاتی صحبت می‌کنیم منظورمان فعالیت‌های فرهنگی و هنری است اگر کسی درآمد میلیاردری دارد حتما باید مالیات بدهد. اینکه بخواهیم با بهانه‌ی چند نفر معافیت مالیاتی کل حوزه فرهنگ و هنر را زیر سوال ببریم، بی‌انصافی است.

منظور از حوزه فرهنگ و هنر کسی که در یک سال

۲۰۰ شب کنسرت می‌دهد نیست

نوربخش گفت: متأسفانه این مساله را از تریبون‌های مختلف می‌شنویم و شاید از حوزه فرهنگ و هنر دلخوری دارند و می‌خواهند به این شکل تسویه حساب بکنند. ممکن است خواننده‌ای در یک سال ۲۰۰ شب کنسرت داشته باشد، ما وقتی در باره حوزه فرهنگ و هنر صحبت می‌کنیم منظورمان این بخش‌ها نیست. هر کسی در این کشور درآمد میلیاردری دارد باید مالیات بدهد و در آن هیچ بحثی نیست ولی اینها چند درصد از فضای فرهنگ و هنر هستند؟ بسیار محدودند در حد چند نفر.

اخذ مالیات از آموزشگاه‌های موسیقی درست

نیست

نوربخش همچنین به فعالیت آموزشگاه‌های موسیقی اشاره کرد و گفت: بطور مثال آیا آموزشگاه‌های موسیقی درآمد زا هستند؟ باید انصاف داشته باشیم و بر اساس آمار صحبت کنیم. آموزشگاهی که باید به سختی خودش را سرپا نگه دارد و بسیاری در اجاره ملکشان مانده اند. عمده آموزشگاه‌های موسیقی به این شکل هستند. حوزه فعالیت‌های اینچنینی، کنسرت‌های موسیقی سنتی، کلاسیک و نواحی گردش مالی زیادی ندارند. هنرمند موسیقی سنتی ما مگر حوزه درآمدش چقدر است؟ برخی از هنرمندان و گروه‌های سنتی ما سالی یک بار هم نمی‌توانند درآمد داشته باشند. هنرمندان موسیقی نواحی که وقتی زندگی برخی را می‌بینیم به گریه می‌افتیم، آیا باید مالیات بدهند؟ ما نگران ادامه تاریخی جریان موسیقی نواحی هستیم.

مدیرعامل خانه موسیقی در پایان سخنانش گفت: امشب به بهانه ی نزدیک شدن به شب یلدا گرد هم آمده‌ایم و وظیفه ی همه ماست که سنت‌هایمان را پاس بداریم و بهانه‌های خوبی برای همگرایی و انتقال مفاهیم فرهنگی و تاریخی است.

در ادامه برنامه هاله وزیری (مجری مراسم) از علیرضا امینی (پژوهشگر موسیقی و سرپرست گروه موسیقی نیایش) برای توضیح درباره کنسرت نمایش «خانم آغا» دعوت کرد.

امینی در خصوص سیر تاریخی ظهور و حضور ژانر طنز اجتماعی

بخش دوم و پایانی گفت‌و‌گو با محمد سعید شریفیان

یک ایرانی کلاسیک کار

گفتگو: حمیدرضا عاطفی

فصلنامه به چاپ رسید؛ خوشبختانه آن گفت‌و‌گوی جذاب، بازتاب‌های بسیاری در پی داشت و مخاطبان با لطف و محبت خود آن مصاحبه را آموزنده و راه‌گشا دانسته بودند. در این شماره، بخش دوم و پایانی این گفت‌و‌گو را می‌خوانیم.

بخش نخست گفت‌و‌گو با دکتر محمد سعید شریفیان که به موضوع نامگذاری ژانرهای مختلف موسیقی و علل و عوامل اختلاف دیدگاه‌ها نسبت به نامگذاری موسیقی‌های مختلف و عدم تفاهم در برداشت و درک موسیقیدانان ایرانی نسبت به یک نوع موسیقی خاص اختصاص داشت در شماره قبل

ایشان که از بحث و اختلاف نظر همواره استقبال می‌کرد ما مدام در حال بحث و گفتگو بودیم، گاهی اوقات جدل هم می‌کردیم. مثلاً ایشان نکته‌ای به ذهن‌شان رسیده بود که چرا می‌نویسیم پیانو، ما باید بنویسیم «پیان» و یک واو کوچک (ضمه) روی نون بگذاریم که می‌شود «پیان».

یک کتاب هم نوشته بودند پیانو را همان‌طور (پیان) چاپ کرده بودند. یا مثلاً هارمونی را «هارمونی» می‌نوشتند و چاپ کردند متنها ضمه کوچک بود و طبیعتاً باید از نزدیک می‌خواندید. گفتم آقای پورتراب این اصلاً جا نیفتاده و نخواهد افتاد، چون اصلاً شکل و شمایل کلمات هم نامانوس و زشت است. هر کسی می‌بیند بلافاصله احساس اشتباه شدن می‌کند؛ یک بار به ایشان گفتم

* اخیراً اثر مکتوبی از شما منتشر شده است اجازه بدهید با توجه به بحثی که با هم داشتیم، به موضوعی در همین زمینه بپردازیم؛ شما که کتاب می‌نویسید، برای ژانرها و موضوعات مختلف آیا اصطلاحات خودتان را به کار می‌برید یا اصطلاحاتی که رایج شده؟

بله. من ترجیح می‌دهم اصطلاحاتی که از نظر خودم صحیح است به کار ببرم.

* خوب اگر هر نویسنده و مولفی این کار را بکند، نتیجه‌اش چه خواهد شد؟ منظورم دامنه اصطلاحات و ترجمه‌های نویسندگان مختلف است و در نهایت تکلیف مخاطبان و خوانندگان کتاب چیست؟

من فردی فکر نمی‌کنم، من اگر این کار را می‌کنم یک کتاب اجتماعی می‌نویسم و سعی می‌کنم کاری را انجام بدهم که یک تأیید بین‌المللی روی قضیه باشد. به طور مثال من هیچ‌وقت نمی‌گویم موسیقی کلاسیک غربی یا موسیقی کلاسیک جهانی، بلکه می‌گویم موسیقی کلاسیک.

* من با مرحوم استاد پورتراب ارتباط بسیار نزدیکی داشتیم و اواخر عمرشان هم به علت ضعف و بیماری ایشان، این ارتباط بسیار نزدیک تر هم شده بود و اوقات زیادی با هم به سر می‌بردیم و من سعی می‌کردم از آن زمان نهایت استفاده را ببرم و لذا به منظور آموختن موضوعات مختلفی را طرح می‌کردم و به دلیل روحیه

* چه کسی از فاصله یکم استفاده می‌کند؟
پورترا، منصوری.

* می‌گفت فاصله یکم؟

بله، یکم بزرگ و... درحالی که یونیسون درست است.

* به عبارتی به یونیسون یکم می‌گفت؟

بله، شما از نظر تعریف باید یک حرکتی بکنید تا فاصله چیزی معنی بدهد، وقتی دو کما حرکت نکرده‌اید دو روی دو، این چیست؟ این یکم نیست، یکم یعنی چه؟ مثل این است که شما پسرعموی خودتان باشید، امکان‌پذیر است؟ پس ببینید ایرادات ما از کجاست، ایرادات ما از تئوری‌های موسیقی اولیه می‌آید. اینها همه به این صورت هستند و با این سیستم‌ها بالا آمدند. آن وقت مثلاً می‌خواهند بحث پیچیده موسیقی را در فلان‌جا داشته باشند! وقتی می‌گویید موسیقی جهانی یعنی چه؟ حتی World Music؟ حتی خود اروپایی که مظهر این موسیقی است و فرهنگ آن... من شانس می‌کنم که در دنیا داشته‌ام این بود که اصلاً در ایران موسیقی نخواندم، همه موسیقی‌ام را در انگلیس و سپس در ایتالیا خواندم. یعنی نگاه خود آنها فرهنگ موسیقی را یاد گرفتیم. خب خیلی فرق می‌کند، من وقتی می‌بینم اینها اشتباه می‌گویند خیلی عصبانی و ناراحت می‌شوم. می‌گویم بابا جان این خبرها نیست، خودشان آنقدر راجع به اینها تعصب ندارند که شما دارید، اتفاقاً موسیقی کلاسیک باز است. ایرانی‌کارها اتفاقاً فکر می‌کنند که نباید به این شکل کار کرد. مثلاً یکی از استادان بنام تار به من می‌گفت که این نوازنده‌های کلاسیک هم یک مشت برده هستند، یک نت جلوشان می‌گذارند و می‌زنند و می‌خوانند، یک سنتور نواز و ردیف‌دان دیگر می‌گفت مگر آنها می‌توانند نت را دست بزنند؟! در حالی که انطور که آنها تصور می‌کنند نیست! بله؛ این نتها ثابت است، اما دور و اطراف و حالت‌هایی که در آن هست یک دنیا تفاوت دارد. برای همین است که شما مثلاً سمفونی فلان را صد بار شنیده‌اید، اما باز هم می‌گویند امشب فلانی اجرا دارد و شما باز هم به خاطر همین تفاوت می‌روید و می‌شنوید، برای این که دنیا پیش عوض می‌شود، هرچند که نت ثابت است، اما تمام هاله‌ای که این موسیقی را زنده می‌کند آن نوازندگان و رهبر انجام می‌دهند، و آنها نسبت‌ها را تغییر می‌دهند و لذا اینها متفاوت می‌شوند. فقط با یک سرعت این طرف و آن طرف کردن تغییرات بسیاری رخ می‌دهد. حال ببینید چند امکان به این صورت وجود دارد. از قوی به ضعیف، تند کردن، کند کردن اکسان گذاری و... که ترکیبات آن را می‌توان تا ابد ادامه داد. برای همین است که کارها با هم متفاوت هستند و با عشق اجرا می‌شوند و فضا و دنیای جدیدی با همان نت‌های ثابت به شما می‌دهند.

* اگر شما این تعبیر را برای آن نوع موسیقی به کار می‌برید، به تعبیر اولی موسیقی ایرانی بسیار متنوع تر و دست‌بازتر است.

صدرصد.

بر اساس این رسم الخط لطفا بنویسید خورشید، کمی تامل کرد و بعد نوشت «خورشید» گفتم خب آیا این کلمه نامانوس و نامناسب نیست؟!... ایشان معتقد بود که باید این‌ها را با تکرار جا بیندازیم. اما تا کنون که جا نیفتاده و بجز شخص ایشان کسی دیگری از این رسم الخط تبعیت نکرد... منظور اینکه مگر می‌شود شخصاً چیزی به ذهن‌تان برسد و بخواهید به این سادگی آن را جا بیندازید، حتی اگر فرهنگستان هم بخواهد چیزی را به زور و اجبار به مردم بگوید، نمی‌تواند این کار را بکند. کما این که کش لقمه، دراز آویز، سیم‌دنگ و... جا نیفتاده است. کسی به بیان نمی‌گویند سیم‌دنگ.

شما که خوب ایشان را می‌شناختید؛ زنده یاد استاد پورترا آدمی بسیار وسواسی بود. روی یکسری مسائل وسواس پیدا می‌کرد و کارهایی را می‌گفت که ما فکر می‌کردیم که خیلی مانوس نبود. یک روز به من گفت که آقای شریفیان می‌دانید چرا به عقربه ساعت عقربه می‌گویند؟ گفتم نه، گفت برای این که از عقرب می‌آید، برای این که مانند این است که آدم را نیش می‌زند، چون زمان در حال رفتن است. گفتم خدا کند آدم فکر نکند، اعصاب آدم خراب می‌شود. یعنی آنقدر آدم وسواسی و عجیب و غریب بود، حرف‌هایش هم اینطور بود و اواخر ۲۰، ۳۰ سال اخیر دست به ابداعاتی زده بود(از جمله همان رسم الخطی که اشاره کردید) که کمتر کسی جذب آن می‌شد.

* می‌خواهم بگویم که شما در حالی که این رویه را نمی‌پسندید، اما می‌خواهید خود در کتاب‌هایتان اینگونه عمل کنید، یعنی چیزی که برایتان مسلم شده که چه نامی دارد، می‌خواهید به درون کتاب بیاورید... اجماعی هم نیاز ندارید تا غالب موزیسین‌ها و پژوهشگران بگویند درست است یا غلط...!

بله؛ منتها توجه داشته باشید که این اتفاق (اجماع) افتاده است، در مورد موسیقی کلاسیک چه کسی بهتر از غرب می‌داند که باید این اسم را روی کار خودش بگذارد؟ یکی از ایرادات ما این است، ما می‌رویم و بدون مطالعه عناوین آنها را برمی‌داریم، اگر به کتاب‌های پورترا نگاه کنید متوجه منظور من می‌شوید. من می‌خواستم بارها بگویم، اما نگفتم که اگر می‌خواهید شما رفرنس چیزی را برای موسیقی ایرانی پیدا کنید، باید کجا بروید؟ مسلم است باید به ایران بیایید، نمی‌روید قریزستان یا انگلیس دنبال آن بگردید. موسیقی کلاسیک هم مرجع‌اش غرب است، اگر چیزی می‌گویید باید ببینید مرجع آن درست است یا نه، اگر درست نیست نباید از خودت در آوری، وقتی شما فاصله یک چیزی را از جایی که حرکت نکرده است چرا باید به آن بگویید فاصله یکم، ما اصلاً «فاصله یکم» نداریم، اگر تمام کتاب‌های دنیا را بگردید، چنین چیزی نداریم. می‌گویند یکم بزرگ و...

در دنیا را می‌فرماید؟

بله، هر کسی دنبال هویتی گشت و این عزم و اراده می‌خواست، چیزی که این‌جا وجود ندارد. یعنی عزم و اراده ایجاد شد، بستر آن فراهم شد و یکسری آهنگ‌سازها در روسیه جمع شدند، امکانات در اختیار آنها گذاشته شد و شروع کردند روی موسیقی فولکلور خودشان کار کردند تا زبانی را برای خودشان پیدا کنند، در انگلیس و اروپای شرقی هم این عزم را داشتیم و آنها نیز به شدت به این موضوع پرداختند، در مجارستان، چک‌اسلواکی، رمانی، امریکا و... به همچنین... کسانی که موسیقی ملی را قبلاً نداشتند، یعنی بحث موسیقی شان مثلاً متعلق به ۴۰۰-۵۰۰ سال پیش بود و خاستگاهی ایتالیایی داشت و بعدها تغییر کرد و به نوعی آلمانی شد، خود آنها سیستم‌های تثبیت‌شده‌ای داشتند، اما اینها با هدف پیدا کردن هویت ملی شروع کردند و تقریباً هم به زبانی رسیدند و الان این آثاری است که شما گوش می‌دهید و احساس می‌کنید که رنگ و بوی فرهنگ آن ملت و کشور را دارد همان موسیقی ملی آنهاست... ولی ما چنین چیزی نداریم، زیرا اصلاً در این کشور از لحاظ اجتماعی به ملی‌گرایی نرسیدیم لذا چطور می‌توانیم موسیقی ملی داشته باشیم؟ الان همین موضوعات ساده را در نظر بگیرید... مثلاً یک جایی می‌روید می‌بینید که طرف رفیق شما و مثلاً اصفهانی است و به شما یک حال اضافه می‌دهد، این یعنی شما ملی نیستید. باز هر کسی برخاسته از قومی است، این به خودی خود هیچ اشکالی ندارد اما ما در فعالیت‌های ملی و اجتماعی مان از قوم فراتر نرفته‌ایم، بنابراین نمی‌توانیم موسیقی واحدی تحت عنوان «ملی» داشته باشیم که در آن رنگ و لعاب کلیت ایران را داشته باشد. حال ممکن است تک و توکی داشته باشیم.

به عبارت خلاصه تر ما باید موسیقی ملی را در محتوا و تولید اثر بیابیم و نه در شکل و فرم ارکستر و ساز؟

بله؛ دقیقاً همین‌طور است. من سالها پیش در این زمینه چندین مقاله نوشتم... می‌توانیم با بحث ملی‌گرایی دو، سه نوع برخورد کنیم... معمول‌ترین آن که خیلی‌ها در موسیقی کلاسیک کار کرده‌اند و به زبان‌های ملی‌تر رسیده‌اند روی مسائل فولکلور بوده است. یعنی چیزهای محلی خودشان را گرفتند، روی آن کار کردند و بسط و گسترش دادند. این راهی بسیار مشخص است که از همه هم بیشتر استفاده شده است. یکی دیگر هم هست که تصنی است، مثلاً آهنگساز مدرنی هست که چیزی شبیه شور فلان می‌نویسد، در صورتی که اصلاً شور نیست، وقتی می‌گویند چرا شور؟ می‌گوید چون این نت اینجاست و... می‌گویم این به درد ما نمی‌خورد و همه الکی است. اینها ظاهر است و...

یک راه دیگر هم هست که من سعی کردم در چند نمونه کار عملی بکنم، آن این است که در اثر مستقیماً از هیچ‌اله

اگر آن از لحاظ تغییرات، تند کردن و کند کردن ۱۰ باشد، موسیقی ایرانی که هزار برابر بیشتر دستخوش تغییر قرار می‌گیرد.

یکی از ایراداتی که این‌جا گرفته شده است این بوده که از بعد از انقلاب این دو موسیقی را درون هم کردند و زیر یک چتر آموزشی بردند که اشتباه محض است، هر چه این موسیقی ایرانی کم داشت، از تئوری آنها گرفت و به این یکی اضافه شد. نهایت یک چیز خشک، خالی و بی‌روح که ناشی از ردیف‌نوازی و مهملات بود درآمد. در صورتی که موسیقی ایرانی خیلی آزاد و ظریف است، شما یک پرده آن را که این طرف و آن طرف می‌کنید و از این گوشه به آن گوشه می‌روید، حالتان عوض می‌شود. آن آزادی‌ای که در درون دارد با این کارهای خشک از بین رفته است. اکثر اساتید به نظر من موسیقی ایرانی را کشته‌اند. بیشتر آنها که به اصطلاح پیشکسوت به شمار می‌روند واقعاً به موسیقی ایرانی خیانت کرده و روح آن را کشته‌اند. موسیقی کلاسیک روحی بسیار آزاد دارد که در ایران درک نمی‌شود. اینها فکر می‌کنند چون نت نوشته شده، شما در یک چارچوب حس هستید. در موسیقی کلاسیک شما بهترین پیانو را مانند روبینشتاین بنوازید، در آخر به شما می‌گویند که آن که روبینشتاین است، شما چه می‌زنید؟ از شما خلاقیت می‌طلبند، از روز اول هم به همین صورت است. در موسیقی ایرانی موسیقی سنتی‌ها... یعنی برای ژاپنی، هندی و... هم همین است. شما چند بار شنیده‌اید، چشمانتان را اگر ببندند انگار خود مرحوم جواد معروفی می‌نوازد. این یک ارزش است، چون هنر سنتی است. در هنر سنتی نگاه‌تان به عقب است، شما چیزهایی را که دوست داشتید و سنت شما بوده است را انتقال می‌دهید. موسیقی کلاسیک برعکس این است، آن نگاهش به جلو است و یک طرف دیگر است. خب اینها را چطور می‌توان از لحاظ فلسفه در دل هم بیابند و کنار هم قرار بگیرند؟! هم آن، این را خراب کرده و هم این، آن... این است که ما تا به این‌جا راه را خیلی اشتباه رفته‌ایم.

اجازه بدهید گریزی هم به موسیقی ملی بزنیم مثلاً همین ارکستر موسیقی ملی... تعریف شما از موسیقی ملی چیست؟

من فکر می‌کنم ما هنوز به تعریف جامعی از موسیقی ملی نرسیده‌ایم.

یعنی هست که به آن نرسیده‌ایم؟ بله.

تعریف آن چیست؟

ما دوره‌ای داریم که از اواخر قرن ۱۹ شروع شد و به قرن بیستم آمد به نام ملی‌گرایی.

نشده است. کتاب هم همین است، واقعاً آدم را بیچاره می‌کند!

*مقداری راجع به کتاب توضیح می‌دهید.

این کتاب راجع به تئوری موسیقی است و بیشتر برای کسانی است که می‌خواهند تئوری موسیقی را بدانند.

*موسیقی ایرانی، کلاسیک یا...

مقصود علم موسیقی است، البته در یکسری از مباحث هم فراتر از اینها رفته‌ام، مانند ریتم‌شناسی که از طریق گوش بتوانید کار کنید، اینکه اصلاً این داستان چیست که وجود دارد... ترکیبات و استخوان‌بندی موسیقی و یا بحث اکسان‌ها و... و اینکه چطور بتوانیم از طریق گوش اینها را متوجه شویم. و نیز بحث‌هایی در مورد تلفیق نظم و نثر به سیستم جدید و مواردی از این دست.

*اثر جدید موزیکال چه دارید؟ آیا مشغول به کار هستید؟

من شانس‌ی که در دنیا داشتیم این بود که اصلاً در ایران موسیقی نخواندم، همه موسیقی‌ام را در انگلیس و سپس در ایتالیا خواندم. یعنی نگاه خود آنها فرهنگ موسیقی را یاد گرفتم

یکی از دوستان اخیراً به ما انگیزه داده است، یکی از دوستان اسپانیایی که گیتاریست فوق‌العاده‌ای است از من خواسته و اصرار دارد که یک قطعه برایش بنویسم و ضبط کند. و یک مقدار مشغول همین کار شده‌ام.

*در چه قالبی است؟

موسیقی خودم است. باید بگوییم موسیقی کلاسیک ایرانی، یعنی ریشه‌اش کلاسیک است و ایرانی هم هست. در واقع یک ایرانی که موسیقی کلاسیک کار می‌کند.

*پس کلاسیک ایرانی داریم؟!

من می‌شوم. یعنی خود من؛ کسانی مانند من که ارکسترال ایرانی کار می‌کنند موسیقی شان کلاسیک ایرانی است. یعنی شما ریشه‌اش را در نظر بگیرید، یک ایرانی که کار کلاسیک انجام می‌دهد.

مان مشخصی استفاده نشده است، نه ملودی، نه ردیف و نه هیچ اثر فولکلوریک‌ای اما وقتی شما این کار را گوش می‌دهید، گویی فضای آن به روح و روان شما به عنوان یک ایرانی خیلی نزدیک است.

*یعنی غیرمستقیم با هویت و ملیت این سرزمین مرتبط است.

بله، حال این ریشه‌اش کجاست؟ در بطن و متن و وجود سازنده اثری که احساس ایرانی بودن در آن هست. اگر نقاشی را در نظر بگیرید، مشکل از یکسری رنگ است، شما این رنگهای ثابت را به نقاش‌هایی از ملت‌های مختلف بدهید، مثلاً یک اثر انگلیسی، یک اثر آلمانی، یک اثر ایرانی و... بعد می‌بینید همه ترکیب‌هایی که از دل آن آثار بیرون می‌آید کاملاً متفاوت است. در صورتی که ۴ رنگ است، اما این ۴ رنگ را هر کدام به نوعی ترکیب می‌کنند و طرح می‌زنند. باید دید که ریشه این چیست، نه تصویر دارد، نه مفهوم دارد و نه شکلی، می‌گویید خب این ریشه شاید از آن است که از بچگی روی قالبی‌ها بزرگ شدیم، این رنگ‌ها را دیدیم، پس اینها موردعلاقه ماست، این سبز به این صورت است. در حالی که آن آبی به این شکل بود، موسیقی هم همین است. همین نکته‌ای که تحت عنوان ملی‌گرایی صحبت آن را کردیم؛ مثلاً در روسیه چندین نفر از آهنگ‌سازان جمع شدند و سعی کردند زبان ملی را به وجود بیاورند و خیلی کارها کردند. اما به گفته یکی از آهنگ‌سازان بزرگ روسیه که استراوینسکی هست، می‌گوید روح موسیقی روس و روح روسی در چایکوفسکی از همه بیشتر است. در صورتی که سعی نکرده بود که موسیقی ملی داشته باشد، آن احساس و رنگ‌آمیزی در همان موسیقی است. پس یک خط دیگری هم داریم که مستقیماً از آن استفاده نمی‌کنید، اما آن روح و روان کار را به شما نزدیک می‌کند. این هم یکی از چیزهایی است که رنگ، بو و طعم آن جا را می‌دهد. می‌دانید که شرقی است.

*به موضوع کتاب جدیدتان برگردیم؛ لطفاً در موردش توضیح دهید.

کتاب جدیدم تحت عنوان «دانش هرمی موسیقی» منتشر شده که تالیف است و تابستان امسال منتشر شد.

*کمی در مورد نشر آثار در حوزه موسیقی و مشکلات آن بفرمائید؟

متأسفانه بزرگ‌ترین مشکل ما موضوع نشر و ناشرین هستند. یعنی ما تمام مشکلات و سختی را به جان می‌خریم، آخر سر در این گلوگاه که موضوع «نشر» است گیر می‌کند. من در آرشیم ریل‌های زیادی دارم که پر از موسیقی‌های ضبط‌شده است اما کسی را نداریم که درست و حسابی روی آن کار کند، هر کاری که بیرون داده‌ایم توی انبارها رفته و پخش

یک روز خاطره انگیز در منزل استاد

در پی درگذشت زنده یاد حسین دهلوی و برگزاری مراسم تشییع و تدفین آن مرحوم، فرهاد فخرالدینی (ریاست شورای عالی خانه موسیقی) به علت تبعات عمل جراحی موفق به حضور در مجلس ترحیم نشد اما با ارسال پیام و پیگیری نسبت به حسن برگزاری مراسم مزبور با قافله سوگواران همراه و همدل بود. چند روز پس از برگزاری مراسم جمعی از هنرمندان موسیقی به منظور عرض تسلیت و عیادت در منزل فخرالدینی حضور یافته و با ایشان دیدار و گفتگو کردند.

فعالیت مستمر در بخش‌های مختلف موسیقی و در همه ی زمینه‌ها و ماندگاری آثار و خدمات فراوان به فرهنگ و هنر ملی ایران از ویژگی‌های بارز این چهره فرهنگی است.

تاثیرگذاری و حضور ایشان در ارکستر ملی برای بیش از پانزده سال در چند دهه اخیر و اجرای آثار ارزشمند و ماندگار با همکاری هنرمندان بزرگی چون محمدرضا شجریان، مرحوم تجویدی و... نقش مثبت و سازنده‌ای در اعتلای موسیقی کشور داشته است. من آرزوی سلامتی و استمرار فعالیت‌های ارزشمند ایشان را دارم.

* داود گنجه‌ای: درس معرفت

من همواره از استاد فخرالدینی درس معرفت آموختم، فرهاد فخرالدینی دارای ابعاد مختلف و متعددی در حوزه موسیقی ملی است ایشان نه تنها یک آهنگساز و محقق برجسته است بلکه در تعلیم و تدریس موسیقی، ارکستراسیون، تنظیم، هارمونی و تجزیه و تحلیل موسیقی ایرانی سرآمد است و علاوه بر اینها دغدغه اعتلای موسیقی را دارد.

فرهاد فخرالدینی موسیقیدان برجسته‌ای است که در ادامه راه بزرگانی چون روح الله خالقی، علی تجویدی و حسین دهلوی تأثیرات بزرگی برجای گذاشته و علاوه بر آثار بزرگ و مهمی که در زمینه موسیقی شنیداری دارد آثار پژوهشی ارزشمندی هم در حوزه تئوری موسیقی و موسیقی ایرانی دارد.

یکی دیگر از ویژگی‌های مهم ایشان، احساس مسئولیت و انجام رسالت و تعهدشان است چرا که هر جا که لازم باشد علی رغم سختی و دوری مسافت حضور پیدا می‌کنند و با فداکاری نسبت به انجام وظیفه شان از هیچ کوششی دریغ ندارند. استاد فخرالدینی چهره ماندگار موسیقی ما است و من مفتخرم

در این دیدار صمیمانه که با میزبانی گرم خانواده فرهاد فخرالدینی انجام شد، سوسن اصلانی (همسر زنده یاد حسین دهلوی) داود گنجه‌ای، محمدرسریر، حسین علیزاده، داریوش پیرنیکان، حمیدرضا نوربخش، حمیدرضا عاطفی، شهرام صارمی و علی بوستان حضور داشتند.

در این نشست، میهمانان ضمن تسلیت به فرهاد فخرالدینی از پیگیری‌های ایشان سپاسگزاری نموده و هر یک به ذکر خاطرات و نظرات خویش در باره آثار و تأثیرات این موسیقیدان پرداختند. در ابتدا فرهاد فخرالدینی با ابراز تأسف از درگذشت روانشاد حسین دهلوی و ذکر خاطراتی از دوران هنرستان به همسر ایشان خانم اصلانی تسلیت گفت.

در ادامه خانم اصلانی نیز با سپاس از مراحم و پیگیری‌های فخرالدینی نسبت به حسن برگزاری مراسم ترحیم دهلوی، با بیان خاطراتی از دوران تدریس و شاگردی نزد فخرالدینی برای ایشان آرزوی بهبودی و سلامتی کرد.

در این دیدار گرم و خاطره انگیز، هریک از حضار با زنده نگه داشتن یاد و خاطره روانشاد حسین دهلوی، به بیان نظرات و دیدگاه‌های خود در باره فرهاد فخرالدینی پرداختند که در ادامه بخش‌هایی از آنها را می‌خوانیم:

* محمدرسریر: ارائه آثار عمیق و ماندگار

دوستی و ارادت من نسبت به فرهاد به بیش از پنجاه سال می‌رسد و همواره این دوستی و معاشرت برای من آموزنده بوده است. آقای فخرالدینی در طول سالها فعالیت خودشان آثار بسیار عمیق و ارزشمندی ارائه داده اند که در جذب و جلب نسل جوان بسیار تأثیر گذار بوده است.

موسیقی ردیف دستگای که در همه این زمینه‌ها هم آثار ماندگاری ارائه داده است. شالوده شخصیت هنری ایشان با بزرگانی چون صبا، خالقی و تجویدی شکل گرفته و به ایشان شخصیتی چند بعدی داده است.

یکی از ویژگی‌های بارز استاد فخرالدینی این است که انسان و هنرمندی بی حاشیه و معتدل است چرا که از ابتدا ایشان به دنبال اصل و ریشه کار که همانا هنر موسیقی و خلق آثار بوده پرداخته است. به همین دلیل استاد فخرالدینی انسانی به معنای واقعی کلمه «محترم» و شایسته است.

استاد فخرالدینی در هنرستان هم تأثیرات شگرفی داشته و همگان ایشان را به خاطر شخصیت والا ایشان دوست می‌داشتند و در کنار ارائه آثار بی نظیر در حوزه موسیقی فیلم و سریال، آثار ارکسترال و با کلام ماندگاری ارائه داده است.

استاد فخرالدینی فقط یک آهنگساز، یک تنظیم کننده، یک محقق، یک مدرس و یک هنرمند ساده موسیقی نیست فخرالدینی هنرمند بزرگ با ابعاد مختلفی است و من آرزو می‌کنم سالهای سال همچنان سایه اش بر سر موسیقی و هنرمندان کشور باشد.

حمیدرضا نوربخش: یک عالم موسیقی

استاد فخرالدینی چهره شاخص موسیقی معاصر ما است و این شخصیت و چهره آنچنان تابناک و درخشان است که نیازی به تعریف و توصیف ندارد. شش دهه فعالیت تأثیرگذار در عرصه موسیقی ملی و شخصیت چند وجهی ایشان بی نظیر است و خدمات ایشان به فرهنگ و هنر ملی ایران قابل تقدیر است.

خلق آثار ماندگار در حوزه‌های مختلف موسیقی فیلم، آثار ارکسترال بی کلام و با کلام، آثار مکتوب و پژوهشی و تخصص‌های دیگر در زمینه ارکستراسیون، هارمونی، کنترپون و... موجب شده که ایشان را به عنوان عالم موسیقی بشناسیم.

غالب آثاری که ایشان ساخته به خاطره جمعی ملت گره خورده است و این موهبت بزرگی است، از سوی دیگر تربیت هنرجویان بسیار و تأثیرگذاری در آموزش موسیقی از دیگر ویژگی‌های این استاد برجسته است.

برای این شخصیت تأثیرگذار که برای همه ملت ایران قابل احترام است آرزوی سلامتی داریم و امیدوارم سالهای سال سایه ایشان بر سر فرهنگ و هنر کشور برقرار باشد.

در پایان این دیدار صمیمانه، میهمانان از میهمان نوازی جناب فخرالدینی و همسر گرامی‌شان سپاسگزاری کردند.

که سالهای سال به عنوان شاگرد در خدمتشان بودم و همواره از راهنمایی‌های ارزنده ایشان آموخته‌ام.

حسین علیزاده: روز بزرگ دیدار

حدود پنجاه سال است که استاد را می‌شناسم و همیشه قدرانشان بوده و دوستشان دارم و معتقدم که آنهایی که ایشان را می‌شناسند باید درک و شناخت درستی از فرهاد فخرالدینی داشته باشند تا در ارتباط با ایشان دچار اشتباه نشوند. ما باید به این نکته توجه داشته باشیم که هرچقدر رفتار و اعمال موسیقیدانان با چاشنی مهر و اخلاق همراه باشد تأثیرگذاری آنها بیشتر می‌شود و این مساله باید درک شود و اگر افرادی که به نوعی با موسیقی سر و کار دارند از جمله اهالی رسانه اگر درک درستی از این مسائل نداشته باشند دچار خطاهایی می‌شوند که به اصل موسیقی ضربه می‌زند، البته بخشی از این کاستی‌ها شاید به خود ما موسیقیدانان برگردد چرا که اگر ما خودمان درک درستی از مسائل داشته باشیم و منافع ملی در حوزه موسیقی را بهتر بشناسیم، مسائل و مشکلاتمان کمتر می‌شود. اگر ما اتحاد داشته باشیم - البته نه اتحاد کاذب، می‌توانیم با داشتن اختلاف نظر اتحاد هم داشته باشیم - و اگر مدافع خوبی برای موسیقی می‌بودیم هرگز امروز دچار اینهمه مشکلات نمی‌بودیم و جا دارد که اینجا از همه بویژه از نسل جوان دعوت می‌کنم که درک کافی و درستی از شخصیت‌هایی نظیر دهلوی (که متأسفانه اخیراً او را از دست دادیم) و فخرالدینی داشته باشند.

ما از وقتی که ساز به دست گرفتیم و موسیقی را شروع کردیم کنار این عزیزان بودیم و با این استادان، بزرگ شدیم و آنها بودند که الگوی ما شدند و به ما شخصیت دادند و اگر جوانها این الگوها را نبینند و از آنها درسی نیاموزند قطعاً نقصانی در کارشان وجود خواهد داشت.

من امروز خیلی افتخار می‌کنم که در منزل استاد فخرالدینی هستم، امروز روز بزرگی است که در تاریخ ثبت خواهد شد؛ ما همه آمدمیم به دیدار استادی که دیدنش به آدم آرامش و احساس زندگی می‌دهد و می‌شود گفت و نوشت که موسیقی مساوی است با فرهاد فخرالدینی.

داریوش پیرنیاکان: هنرمندی محترم

از سالهای نوجوانی استاد فخرالدینی را می‌شناسم و با این اسم از زمان پخش برنامه‌های زیبای موسیقی در رادیو آشنا شدم. آقای فخرالدینی از موسیقیدانانی است که در همه زمینه‌های موسیقی استاد است، آهنگساز، تنظیم کننده، مدرس، پژوهشگر و تحلیل گر

گزارشی از مراحل اخذ مجوز آموزشگاه و کارت صلاحیت تدریس

مدتی است آزمون صدور کارت صلاحیت مدرسان در خانه موسیقی با حضور ممتحنین مجرب برگزار می‌شود. نوازندگان، خوانندگان و معلمان سلفژ و تئوری موسیقی که در این آزمون‌ها قبول می‌شوند کارت صلاحیت تدریس در آموزشگاه‌ها را دریافت می‌کنند. به همین مناسبت مراحل ثبت نام، تهیه مدارک مرتبط و به طور کلی شرایط دریافت کارت صلاحیت تدریس و مجوز تاسیس آموزشگاه ... و همچنین گزارشی از تعداد و دیگر اطلاعات مربوط به آموزشگاه‌های فعال موسیقی را در ذیل می‌خوانیم.

تعداد کل آموزشگاه‌های کشور تا پایان سال گذشته ۱۴۷۳ مرکز بوده است که از این تعداد، آموزشگاه‌های تهران با ۵۷۷ عدد بیشترین آموزشگاه‌های موسیقی کشور را در خود جای داده است.

تعداد آموزشگاه‌ها در هر استان به تفکیک

۱۷	همدان
۲۷	یزد
۱	سیستان و بلوچستان
۸۳	فارس
۲۰	قزوین
۶	قم
۲۵	کردستان
۲۳	کرمان
۲۰	کرمانشاه
۷	کهگیلیویه و بویر احمد
۴۴	گیلان
۲۵	گلستان
۱۸	لرستان
۸۸	آذربایجان شرقی
۳۹	آذربایجان غربی

۹	اردبیل
۱۰۴	اصفهان
۳	ایلام
۷۰	البرز
۹	بوشهر
۱۵	چهارمحال بختیاری
۴۶	خراسان رضوی
۶	خراسان شمالی
-	خراسان جنوبی
۴۹	خوزستان
۱۵	زنجان
۱۳	سمنان
۷۷	مازندران
۲۶	مرکزی
۱۱	هرمزگان

پاسخ استعلام از اداره بهداشت، قضایی، انتظامی
صدور نهایی کارت الکترونیکی صلاحیت تدریس --- دریافت کد
شناسایی ۱۴ رقمی با اعتبار دو ساله

ثبت نام در سایت aes.farhang.gov.ir معرفی به
واحد آزمون

عدم تأیید توسط شورای فنی آزمون بعد از عماه از تاریخ آزمون قبلی
مجدداً می‌توان مراحل را طی نمود

مراحل دریافت کارت صلاحیت تدریس:

۴- اتخاذ تصمیم نسبت به صدور یا لغو اجازه تأسیس
آموزشگاه

- شرایط مؤسس یا مؤسسين

- ۱- نداشتن سوء پیشینه
- ۲- داشتن برگه معافیت یا پایان خدمت
- ۳- متأهل یا داشتن حداقل ۳۰ سال سن
- ۴- ارائه مکان و محل مناسب از لحاظ ایمنی، بهداشتی،
آموزشی و تجهیزات و وسایل لازم مورد تأیید شورای فنی استان
- ۵- داشتن تحصیلات لیسانس یا بالاتر در یکی از رشته‌های
هنری، حسب نوع فعالیت آموزشگاه
- ۶- دارا بودن یکی از درجات ۱، ۲، ۳ هنری در رشته مربوط از
شورای ارزشیابی هنرمندان کشور
- ۷- دارا بودن مدرک فوق دیپلم در یکی از رشته‌های هنری
حسب نوع آموزشگاه و دو سال سابقه آموزش هنری
- ۸- دارا بودن صلاحیت‌های لازم تجربی برای هنرمندان
فاقد مدرک به تشخیص شورای مرکزی نظارت بر آموزشگاه‌های
آزاد هنری

- مواردی که مجوز آموزشگاه لغو می‌شود

- ۱- تخلفات اخلاقی
  - ۲- انتقال یا واگذاری آموزشگاه به غیر یا تغییر اعضا هیئت مؤسس
  - ۳- بکارگیری کسانی که رد صلاحیت شده اند
  - ۴- انجام تخلفات مالی
  - ۵- تشکیل کلاسهای مختلف
  - ۶- تشکیل هر نوع کلاس به جز آنچه در متن اجازه نامه
تأسیس آمده
  - ۷- عدم رعایت اصول سیاست فرهنگی کشور
- در سایت دفتر آموزش و توسعه فعالیتهای فرهنگی و هنری
گزارش تعلیق یا رد صلاحیت تدریس یا عدم مجوز آموزشگاه درج
نشده است.

- مراجعه به اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استانها
- برای مدیران مسئول آموزشگاهها آزاد هنری فاقد کارت
صلاحیت و هنرمندان نام آشنا و پیشکسوت رشته‌های هنری
بدون شرکت در آزمون و با تأیید شورای فنی آزمون صرفاً در یک
رشته کارت صلاحیت صادر می‌شود.
- مریبان دارای کارت صلاحیت تدریس می‌توانند به جز
آموزشگاه معرف در سایر آموزشگاههای دارای مجوز از وزارت
ارشاد تدریس کنند
- سایت ثبت نام کارت صلاحیت تدریس مریبان
آموزشگاههای آزاد هنری aes.farhang.gov.ir
- مدارک مورد نیاز: عکس پرسنلی جدید- تصویر
صفحه اول شناسنامه- تصویر کارت ملی - تصویر کارت
پایان خدمت- تصویر مدرک تحصیلی یا درجه هنری- تصویر
کارت صلاحیت قبلی- برگ مشخصات و آموزشگاه معرف،
فرم ک - سایر مدارک شامل: مستندات هنری قابل ارائه در
روز آزمون و مصاحبه

- شورای رسیدگی و نظارت استانها برای رسیدگی و نظارت عمومی بر عملکرد آموزشگاهها:

- ۱- مدیر کل اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی
  - ۲- رئیس اداره هنری اداره کل استانها
  - ۳- کارشناس مسائل دینی با انتخاب مدیر کل فرهنگ و
ارشاد اسلامی استان
  - ۴- دو نفر کارشناسی مسائل هنری حسب موضوع جلسه
- **وظایف شورا:**
- ۱- بررسی و تأیید هیئت مدیره مسئول و جانشین مدیر مسئول
  - ۲- نظارت بر عملکرد و برنامه‌های آموزش هنری
آموزشگاههای استان
  - ۳- تصویب نام آموزشگاه

دکتر احسان حاجیان

حسین دهلوی (۱۳۰۶-۱۳۹۸)

مردی از جنس مهر که در «مهر» آمد و در «مهر» رفت

(۱۳۹۸/۷/۲۳-۱۳۰۶/۷/۷)

فراهانی) بود، شروع نمود و به واقع درآمد اصلی خانواده از کلاس موسیقی پدرش تأمین می‌گشت. در سن ۱۱ سالگی به تشویق مادرش ساز ویولن را بجای ساز تار انتخاب نمود. داستان از آنجا شروع شد که پسر یکی از همسایگان‌شان، به فراگیری ساز ویولن نزد پدر استاد دهلوی پرداخته بود. دوستی این دو سبب شده بود که هرآنچه آن پسر از پدر استاد دهلوی آموخته بود، استاد دهلوی نیز از او بیاموزد و با ویولن می‌نواخت. پس از آن که مادرش پی به این موضوع برد، آن را با پدرش در میان گذاشت و بعد از آن بطور مستقیم، شاگردی ویولن را (بجای تار) نزد پدرش آغاز نمود. از آنجایی که درآمد پدرش از راه تدریس موسیقی بود، شرایط دشوار اقتصادی پس از جنگ جهانی دوم، سبب گشت تا خانواده‌اش تهران را ترک کنند. استاد دهلوی به منظور ادامه تحصیل و فراگیری بیشتر موسیقی، در تهران ماند و برای گذران مخارج زندگی، به ناچار در اداره دارایی مشغول به کار شد. در سال ۱۳۲۳ هـ.ش، به منظور فراگیری موسیقی در چهارچوب علمی، وارد هنرستان عالی موسیقی شد. در آن زمان جناب آقای روبیک گریگوریان مدیر این هنرستان بود. ایشان، استاد دهلوی را به استاد حسین ناصحی معرفی نمود تا در رشته آهنگسازی مشغول به تحصیل شود. وی مدت چهار سال، آهنگسازی را از ابتدای دروس مربوط به آن که شامل «هارمونی»، «کنتربوآن» و «فرم» می‌شد، نزد استاد فریدون ناصحی فراگرفت. در همین سال بود که به کمک یکی از دوستانش با روانشاد استاد ابوالحسن صبا آشنا گردید. این آشنایی برای او، به دلیل آن که استاد صبا تکنیک‌های غربی نوازندگی ویولن را به مدت ۵ سال نزد (مادام مانتفل) آموخته بود، دارای اهمیتی خاص بود. به گفته استاد دهلوی، طرز نواختن «تکیه»‌های موسیقی ایرانی و نوع انگشت‌گذاری استاد صبا بر روی ویولن، همچنین سلامت صدا (سُونارِیته) بی که با نوازندگی‌اش ایجاد می‌نمود، متفاوت از سایر نوازندگانی بود که در آن زمان موسیقی ایرانی را با ویولن اجراء می‌نمودند. لازم به ذکر می‌دانم که اشاره‌ای نمایم به چگونگی شروع نوازندگی ویولن در ایران. کُلُّل علی‌نقی وزیر (۱۳۵۸-۱۲۶۶ هـ.ش) اولین کسی بود که به نواختن ویولن اقدام کرد. البته به اشتباه برخی میرزاتقی‌خان دانشور را اولین نوازنده ویولن می‌دانند. نوازندگان ویولن، اکثراً افرادی بودند که پس از ترویج این ساز در سایه تأسیس شعبه موزیک

استاد حسین دهلوی (دهلوی‌پور) در هفتم مهرماه سال ۱۳۰۶ هـ.ش در تهران متولد و در بیست و سوم مهرماه سال ۱۳۹۸ هـ.ش بیماری آلزایمر در سال‌های آخر عمر پُر بارش، سبب گشت تا چند ماه پایانی زندگی‌اش را با صلاحدید خانواده و تحت نظر آن‌ها، مدتی در آسایشگاه سپری نماید در اواخر عمر در منزل استراحت می‌کرد و سرانجام در سن ۹۲ سالگی بر اثر بیماری تنفسی درگذشت و جامعه هنری ایران را به سوگ خویش نشاند. از آخرین بازماندگان و شاگردان استاد ابوالحسن صبا بود و بیش از هفتاد سال در عرصه موسیقی ایران کوشید. آموزش موسیقی را از ۵ سالگی (۱۳۱۱ هـ.ش) در نزد پدرش (معزالدین دهلوی) که از بهترین شاگردان روانشاد استاد علی‌اکبرخان شهنازی (زدیف‌دان مشهور و نوازنده چیره‌دست تار و فرزند استاد میرزا حسینقلی

استاد ابوالحسن صبا (آذرماه سال ۱۳۳۶)، رهبری ارکستر هنرهای زیبا به او واگذار گردید. در همین زمان بود که سه شاخه‌ی دیگر به این ارکستر اضافه شد که به ترتیب ارکستر شماره ۱، شماره ۲، شماره ۳ و شماره ۴ هنرهای زیبا نامیده شدند. پس از گذشت چهار ماه از فوت استاد صبا، ارکستر شماره یک، به «ارکستر صبا» معروف شد و رهبری آن را همچنان استاد دهلوی به عهده داشت. در زمان تأسیس «تلویزیون ملی ایران»، اولین برنامه موسیقی در تلویزیون ایران به اداره کل هنرهای زیبا محول گردید. از آنجایی که سرپرستی ارکستر موسیقی شماره یک هنرهای زیبا به عهده ایشان بود، اولین برنامه موسیقی در تلویزیون ایران به رهبری استاد دهلوی بر روی آنتن رفت و پخش گردید. پس از آن، هریک از چهار ارکستر هنرهای زیبا، به ترتیب شماره، هر ماه، یکبار در تلویزیون به اجرای برنامه موسیقی پرداختند که در آن صورت هر هفته یک ارکستر، حاضر به اجراء می‌شد. اجراهای تلویزیونی ارکسترهای اداره کل هنرهای زیبا، سبب شد تا ایشان قطعاتی موسیقایی مناسب برای برنامه‌های تلویزیونی بنویسد. از جمله این قطعات، می‌توان به قطعه (به زندان) در سال ۱۳۳۷ هـ.ش و (کُسر تینو برای سنتور و ارکستر) اشاره نمود. استاد دهلوی در سال ۱۳۳۹ هـ.ش با مدرک آهنگسازی از هنرستان عالی موسیقی فارغ‌التحصیل گردید. در اثر سفر به قاره سرسبز اروپا بود که داستان‌های اساطیری ایران، الهام‌بخش طبع لطیف و هنرمند وی شد و آثاری را بر اساس آن‌ها خلق نمود. گرچه او معتقد بود که موسیقی معاصر ایران قادر به توصیف فضای حماسی این داستان‌ها نیست؛ اما (بیژن و منیژه) حکیم فردوسی و (خسرو و شیرین) نظامی گنجوی، قطعاتی برای ارکستر بودند که در این برهه از زمان توسط وی خلق شدند. قطعاتی با ملودی بومی اما با روح ملی و ایرانی که بعدها از این نوع موسیقی، بعنوان «موسیقی داستانی» یاد نمود. او معتقد بود که به کمک موسیقی داستانی ایران، ادبیات و فرهنگ ایران‌زمین می‌تواند در جهان معرفی و شناخته شود، اما ایراد کار را در بسته بودن راه و وجود موانع برای اجرای موسیقی ایران، متناسب با شایستگی‌های آن می‌دانست. استعداد هنری، پشتکار مداوم، خلاقیت و نوآوری‌های موسیقایی وی سبب گشت تا در سال ۱۳۴۱ هـ.ش به ریاست هنرستان عالی موسیقی برسد. در دوران ریاست هنرستان عالی موسیقی بود که همراه با شکوفایی

مدرسه دارالفنون به نواختن آن روی آوردند و در محضر اساتید ساز کمانچه همچون حسین اسماعیل‌زاده و باقرخان رامشگر، نواختن آن را آموختند. ابراهیم منصوری نوازنده ویولن (تئوری‌دان و شاگرد حسین اسماعیل‌زاده) نقل کرده: «زمانی که مظفرالدین شاه قاجار از سفر فرنگ (از غرب) باز می‌گشت، ۱۲ عدد ویولن همراه خود به ایران آورد که چهار عدد از آن‌ها نصیب ابوالحسن صبا، رضا محجوبی، حسین یاحقی و ابراهیم منصوری شد که آن‌ها نیز در محضر حسین خان اسماعیل‌زاده شروع به تمرین نوازندگی ویولن کردند. به این صورت که استاد، کمانچه می‌نواخت و این چهار نفر عین آن را با ویولن می‌نواختند». ابوالحسن صبا از جمله شاگردان مدرسه موسیقی علی‌نقی وزیری بود و بنا به آثاری که از خود بجای گذاشت و شاگردانی که تعلیم نمود، بی‌شک نایب‌های در موسیقی ایران بود. از آنجا که استاد دهلوی نوازندگی ویولن را سال‌ها پیش، نزد پدرش آغاز نموده بود (دوره اول ویولن)، استاد صبا نیز با توجه به سابقه نوازندگی و تعلیم‌های قبلی او، آموزش وی را با تدریس ردیف دوم ویولن (ردیف راست‌کوک) ادامه دادند.

زمانی که «توماس کریستین داوید: Thomas Christian David» با دعوت دانشگاه تهران به منظور تدریس از سوی آکادمی موسیقی اتریش به تهران آمد، امکان آشنایی و فراگیری اصول موسیقی غربی به‌خصوص «اپرا» برای استاد دهلوی فراهم شد و وی از فرصت استفاده نمود و بطور خصوصی، چند سالی از محضر ایشان بهره برد. حاصل این آشنایی، خلق (اپرای خسرو و شیرین) توسط استاد دهلوی بود که با نظر، راهنمایی و همکاری استاد داوید نوشته شد و در سال ۱۳۳۵ هـ.ش اجراء گردید. انگیزه ایشان از ساخت و اجرای این اپرا، آشنایی با «فرم» و اجرای «اپرا» بود. پس از آن که کریستن داوید به اتریش بازگشت، استاد دهلوی به منظور افزایش دانش خویش بر فنون موسیقی غرب، از اداره دارایی مرخصی گرفته و به کشور اتریش سفر کرد. در اتریش در کلاس‌های موسیقی آکادمی وین شرکت نمود. مدتی بعد به کشور آلمان رفته و در شهر برلین، با نگرشی پژوهشی، اجراهای ارکستر فیلارمونیک برلین را دنبال نمود. پس از بازگشت به ایران، صمیمیت رابطه استادی و شاگردی‌اش با استاد صبا سبب گشت که به اتفاق یکدیگر، در مجله (موزیک ایران) در آن سال‌ها، آگهی دعوت از نوازندگان به منظور تشکیل ارکستر را منتشر نمایند که در نهایت منجر به تشکیل و تأسیس آن شد. این اقدام آنان سبب تشویق اداره کل هنرهای زیبا گشت که حاصل آن تشکیل «ارکستر شماره یک اداره کل هنرهای زیبا» بود. با توجه به امکانات این اداره، این دو ارکستر در هم ادغام گشت و رهبری آن به عهده استاد صبا گذاشته شد. استاد دهلوی در سال ۱۳۳۲ هـ.ش، اولین قطعه ارکسترال ساخته‌ی خویش به نام (سُبک‌بال) را با این ارکستر اجراء نمود. در دوره تحصیل در هنرستان، چند اثر از استاد صبا را برای این ارکستر تنظیم نمود و پس از درگذشت روانشاد

کار آموزشی‌اش، با یکی از شاگردان این هنرستان ازدواج نمود. ازدواج با بانو سوسن اصلانی نه تنها مانعی برای ادامه فعالیت‌های هنری ایشان نگردید، بلکه همسری با شخصی هنرمند، سبب بهره بردن این زوج هنری از وجود یکدیگر گردید. ساز تخصصی همسر وی سنتور بود که توانست در سایه ازدواج با استاد دهلوی و بهره‌مندی از وجود ارزشمند ایشان، قطعاتی را در موسیقی بسازد و آن‌ها را در قالب یک گروه موسیقی به نام خُجسته، متشکل از سازهای ایرانی، در تالار وحدت تهران اجرا نماید. بانو اصلانی با ادامه تحصیلاتش در رشته موسیقی، موفق به اخذ لیسانس موسیقی گردید. خُلق قطعات پُر شمار موسیقی، تألیف و تدوین تعداد بیشماری کتاب و مقاله، تربیت تعداد زیادی موسیقی‌دان و رهبر ارکستر و همچنین مدرس موسیقی و در نهایت به یادگار گذاشتن کارنامه هنری بلندبالا و پُربار از سوی استاد دهلوی، او را به یکی از چهره‌های ماندگار تاریخ معاصر ایران و موسیقی‌دانی تأثیرگذار در موسیقی ایران تبدیل نمود. فعالیت‌هایش در موسیقی شامل آهنگسازی، تنظیم، ارکستراسیون و تألیفاتی ارزشمند بود که همواره بعنوان منابع و رفرنس‌های علمی و ارزشمند موسیقی

ایران را در خود جای داده بود. به نظر نگارنده این متن، با توجه به توانایی‌های بالای این ارکستر در اجراء و ویژگی‌های منحصر به فرد و صدادهی خاص‌اش، بهتر است از این پس، از آن بعنوان «ارکستر دهلوی» یاد شود. از اجراءهای این ارکستر می‌توان به (چهارمضرب دشتی) اثر روانشاد استاد فرامرز پایور (برجسته‌ترین شاگرد استاد صبا در نوازندگی ساز سنتور) اشاره نمود که در سال ۱۳۷۲ ه‍.ش، در تالار وحدت تهران به اجراء درآمد. برخی قطعات اجرایی این ارکستر با صدای زیبای جمال‌الدین منبری همراه گردید که نظر استاد دهلوی همکاری با خواننده‌ای بود که علاوه بر داشتن صدایی ژوست (کوک) و تسلط بر موسیقی ایرانی، بر نت‌خوانی نیز مسلط باشد که از این نظر، انتخاب جمال‌الدین منبری، گزینه مناسبی بود. استاد دهلوی، ساخت و ارکستراسیون قطعاتی چون (سبک‌بال)، اپرای (مانا و مانی)، (اپرای خسرو و شیرین)، (گفت‌وگوی دل)، (فروغ عشق)، (به زندان)، باله (بیژن و مَیژه)، (به یاد صبا)، (فانتزی برای تار و ارکستر)، (فانتزی برای تمبک و ارکستر)، (کنسرتینو برای سنتور و ارکستر)، (دوقو سنتور و ارکستر) و تألیفاتی در موسیقی چون (پیوند شعر و موسیقی آوازی) و تدوین (مُتد تمبک) را در کارنامه هنری خود به یادگار گذاشت. آثاری که بی‌تردید و به دور از هرگونه اغراق، پُرباری گنجینه موسیقی ایران - پُرباری «پُرتوآر» موسیقی ایران - را به همراه داشتند و تا حد زیادی موفق به معرفی موسیقی ایران در جهان شدند. این موفقیت تا آنجا پیش رفت که نام و عکس استاد دهلوی همراه با معرفی آثارش در کتاب (موسیقی‌دانان مطرح دنیا: National Register of Profiles)، نوشته‌ی Edmon IV V چاپ گردید. آهنگسازی او دارای سبک و هویتی خاص و منحصر به فرد، بر پایه بکارگیری اصول و تکنیک‌های علم موسیقی در سطوح بالای آن بود. به جهت تسلط و آشنایی به موسیقی ایرانی و گوشه‌ها و مقام‌های آن و نیز احاطه کامل به اصول و تکنیک‌های موسیقی غربی، با پیوند و تلفیق این دو، نوآوری‌های ارزشمندی را وارد موسیقی ایران نمود و آثار گرانبهایی را خُلق کرد. البته تلفیق موسیقی ایرانی با اصول و تکنیک‌های موسیقی غربی، پیش از ایشان توسط روانشاد استاد کلنل علی‌نقی وزیر و روانشاد استاد روح‌الله خالقی آغاز گشته و صورت پذیرفته بود. تلفیق و ادغام تکنیک‌های موسیقی غرب و ملودی‌های موسیقی شرقی (ایرانی)، از مشخصه‌های بارز و ویژگی‌های شاخص آثار استاد دهلوی است. برخی از آثار بجای مانده از ایشان، ساخته طبع لطیف هنری ایشان می‌باشد و برخی نیز با الهام از آثار سایر موسیقی‌دانان ایران و گسترش و ایجاد «هارمونی» و «ارکستراسیون» بر روی آن‌ها، نوشته و اجراء گردیده. او در سال ۱۳۳۲ ه‍.ش، قطعه زیبا و عام پَسند (سبک‌بال) در دستگاه «شور» که اولین اثر ایشان می‌باشد را بر اساس موتیف‌های کوتاهی، ملهم از قطعه (قاسم‌آبادی) ساخته‌ی روانشاد استاد ابوالحسن صبا، نوشت و اجراء نمود. در سال ۱۳۳۵ ه‍.ش (اپرای خسرو و شیرین) را بر اساس داستان نظامی گنجوی و با راهنمایی و همکاری استاد داوید نوشت که در همین سال نیز در ایران اجراء گردید. بیش از ۴۰ سال پیش، اپرای (مانا و مانی) که اولین اپرای کودکان در موسیقی ایران بود را طی

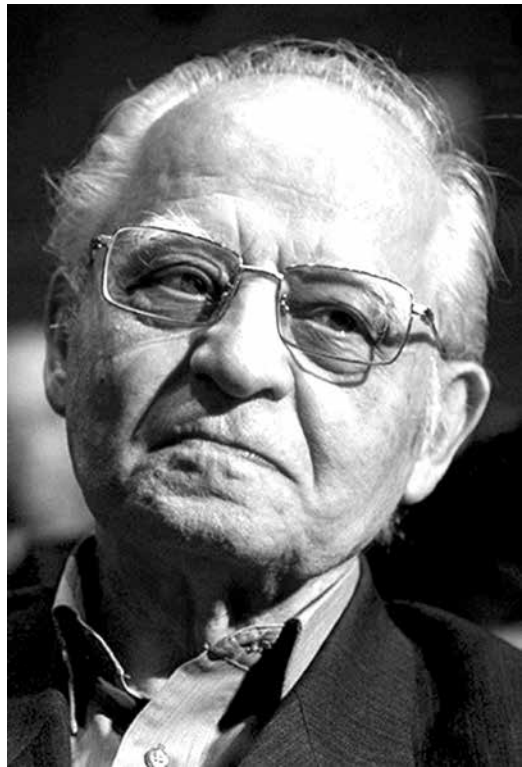
استاد دهلوی همواره باور به تحولات موسیقی، پایه‌ی تحولات اجتماعی داشت و عمر خویش را صرف تدریس، تدوین و نوآوری در موسیقی ایران، با بکارگیری تکنیک و اصول موسیقی غرب (حتی استفاده از سازهای غربی) نمود. عقیده داشت که موسیقی باید روح زمان را درک کرده و پایه‌ی تحولات اجتماعی، تغییر کند

ایرانی، برای فرهنگ ایران زمین به یادگار می‌ماند. وی مدت ۹ سال (۱۳۵۰ - ۱۳۴۱) مدیریت هنرستان موسیقی را به عهده داشت و بی‌شک دوران مدیریت او، نقطه عطفی در سال‌های فعالیت این هنرستان بود. چرا که در بین مدیران هنرستان موسیقی، دوران شکوفایی و اوج آن به دو دوره مدیریت روانشاد استاد روح‌الله خالقی و روانشاد استاد حسین دهلوی ختم می‌شود. دوره مدیریت او، همزمان بود با سال‌های هنرآموزی افرادی چون علی رهبری، حسین علیزاده و داریوش طلایی که امروز، هریک از آن‌ها چهره‌های نام‌آشنایی در موسیقی ایران می‌باشند. در طی تدریس در هنرستان موسیقی و تجربه کار گروهی و ارکسترال، توجه وی به قوانین، اصول و تکنیک‌های موسیقی غربی جلب گشت و انگیزه‌ای شد برای آشنایی بیشتر وی با فنون موسیقی غرب که بعدها منجر به تدریس «هارمونی»، «ارکستراسیون» و «کنترپوان» توسط ایشان گردید. گرچه وی ابتدا رهبر ارکستر شماره یک اداره کل هنرهای زیبا بود، اما علاوه بر رهبری ارکسترهای دیگر چون رهبری «ارکستر ملی ایران»، ارکستری را نیز با بیش از ۷۰ نوازنده تشکیل نمود که فقط سازهای مضرابی

شاگرد استاد صبا در نوازندگی تمبک (برای اجرای گروهی تمبک نوشته بود، خلق نمود. همچنین کنسرتینو برای سنتور و ارکستر) را که برای نوازندگی یک سنتور در ارکستر می‌باشد، با همکاری روانشاد استاد فرامرز پایور نوشت که تک‌نوازی سنتور آن را استاد پایور اجراء نمودند و در برنامه‌های تلویزیونی ملی ایران ضبط و پخش گردید. لازم به ذکر است که این کنسرتینو، مجدداً در مراسم تجلیل از استاد حسین دهلوی در لندن، توسط بنیاد فرهنگی تونس اجراء گردید. همچنین (دوئت سنتور و ارکستر) که برای نوازندگی دو سنتور در ارکستر می‌باشد، در «دستگاه سه‌گانه» نوشته‌اند. از سال ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۶ هـ.ش به مدت سه سال، برخی از آثار او به رهبری فرَنوش بهزاد همراه با ارکستری به نام (نیو فیلارمونیک ارکستر: New Philharmonic Orchestra) با هدف اجرایی غربی شرقی در لندن اجراء گشت. توجه این ارکستر به اجرای آثار موسیقی دانان غربی بود که شرقی می‌اندیشند و نیز اجرای آثار موسیقی دانان شرقی که غربی می‌اندیشند. یکی از نوآوری‌های استاد دهلوی، ایجاد ارکستر مضرابی متشکل از سازهای ایرانی با بیش از ۷۰ نوازنده (ارکستر دهلوی) بود که در عین بی‌سابقه بودن آن، اجراهای در تالار وحدت ارائه نمود. همچنین در طی ۴۴ سال تحقیق در مورد ارتباط و تلفیق شعر فارسی با موسیقی ایران، کتابی را تألیف نمود با نام (پیوند شعر و موسیقی آوازی) که ضرب‌آهنگ تنیده شده در تار و پود شعر فارسی را آشکار نمود. این کتاب در سال ۱۳۷۹ هـ.ش بعنوان برنده کتاب سال ایران، معرفی گردید. وی انگیزه تألیف این کتاب را بر اساس برنامه درسی هنرستان موسیقی در زمان روانشاد استاد علی‌نقی وزیری و روانشاد استاد روح‌الله خالقی بیان کرد که جزء برنامه درسی این هنرستان‌ها بود، اما منبع مدون و کتابی جهت مطالعه آن موجود نبود و اغلب بصورت جزوات پراکنده و گاه ناقص، تدریس می‌گشت. همچنین در زمان ریاست بر هنرستان

سه سال (۱۹۷۶ تا ۱۹۷۹ میلادی) در «پارتیتوری» بالغ بر ۵۲۰ صفحه خلق نمود. وی ساخت این «اپرا» را بنا به نام‌گذاری سال ۱۹۷۹ میلادی از سوی سازمان یونسکو تحت عنوان «سال جهانی کودک» انجام داد و هدف از ساخت آن راه هدیه به کودکان ایران و جهان بیان نمود. اما در میان تمام آثار ایشان، این «اپرا» بیش از سایر آثارش، ذهن او را تا آخر عمر پُربارش به خود مشغول نمود. چرا که با وجود تلاش‌های فراوان، مشکلاتی بعد از سال ۱۳۵۷ هـ.ش (۱۹۷۹ میلادی) بر سر راه اجرای آن بوجود آمد که با کمال تأسف و ناپوری، هرگز این اثر ارزشمند، بطور کامل اجراء نگردید. وی همواره گله‌مند از عدم اجرای کامل این اثر فاخر به دلیل وجود برخی محدودیت‌ها در اجرای موسیقی در ایران بود. بارها جهت اجرای کامل این «اپرا» اقدام نمود و بنا به محدودیت‌هایی، اجازه اجراء نیافت! چرا که اجرای آن با حذف صدای بانوان از خطوط «پارتیتور» مطابق دستورالعمل ابلاغی به وی و باقی‌ماند صدای مردان، سبب بی‌معنی شدن پیام معنوی‌اش برای کودکان می‌گشت و او اجرای خارج از استانداردهای جهانی را نپذیرفت. البته در سال ۱۳۷۹ هـ.ش، علی رهبری (از هنرجویان و شاگردان سابق استاد دهلوی در هنرستان موسیقی) که امروز یکی از برجسته‌ترین رهبران ارکستر در جهان می‌باشد، توانست بخش‌های سازی از یک قطعه این «اپرا» را با هزینه‌های شخصی خویش در خارج از ایران (براتیسلاوا) همراه با ارکستر فیلارمونیک اسلواکی ضبط نماید که تنها اجرای ضبط شده و موجود این «اپرا» می‌باشد (اما بدون صدای خوانندگان مرد و زن). استاد دهلوی، قطعه (گفت‌گوی دل) را در سال ۱۳۳۶ در «دستگاه شور» خلق نمود. همچنین قطعه (فروغ عشق) را (برای آواز و ارکستر) بر روی شعر عطار نیشابوری ساخت که با صدای روانشاد حسین سرشار اجراء گردید. قطعه (به زندان) را با الهام، گسترش، ایجاد «هارمونی» و «ارکسترآسیون» بر روی «چهارمضرب» روانشاد استاد روح‌الله خالقی نوشت؛ که با نام (شوشتری برای ویولن و ارکستر) در گوشه «شوشتری» در سال ۱۳۳۷ هـ.ش در تلویزیون ملی ایران همراه با ارکستر شماره یک هنرهای زیبا اجراء گردید. این قطعه، بی‌تردید یکی از زیباترین آثار ارکسترال در موسیقی ایران است. باله (بیژن و منیژه) را که یک موسیقی توصیفی (بدون آواز) بود، برای ارکستر سمفونیک و بر اساس داستان شاهنامه فردوسی نوشت که در اصل «اپرا»یی است ۲۶ قسمتی که ۱۵ قسمت آن، در قالب و فرم «سوییت» با یک ارکستر ۲۵۰ نفری اجراء گردید. نباید فراموش کرد که «اپرا»، یک «تأثر» است که کلام و دیالوگ‌های آن را بصورت آواز می‌خوانند (تأثر آوازی). ایشان در سال ۱۳۳۷ هـ.ش، قطعه (به یاد صبا) را که برگرفته از قطعه (به یاد گذشته) ساخته‌ی روانشاد استاد ابوالحسن صبا بود، تنظیم و اجراء نمود. (به یاد صبا)، قطعه‌ای با ریتم دوضربی در مقام «نیات زند: نیات ترک» می‌باشد. در سال ۱۳۴۳ هـ.ش، قطعه (فانتزی برای تار و ارکستر) را نیز بر اساس قطعه (بندباز) روانشاد استاد کلنل علی‌نقی وزیری ساخت که در واقع یک «چهار مضرب» در دستگاه «ماهور» می‌باشد. ایشان قطعه (فانتزی برای تمبک و ارکستر) را نیز در حقیقت با الهام از قطعه‌ای که روانشاد استاد حسین تهرانی (برجسته‌ترین

و...) بصورت مُدَوَّن و علمی در ایران آموزش داده شد و سبب تشکیل آرکسترهایی با توانایی اجرای ملودی‌های ایرانی در قالب رعایت این اصول و فنون گشت که خود منجر به معرفی موسیقی ایران و توانایی‌های آن در عرصه جهانی شد. بی‌شک اگر ایده تشکیل آرکستر در ذهن ایشان و استاد صبا نقش نمی‌بست و عملی نمی‌گشت، نه تنها امروز ظرفیت‌های بالای موسیقی ایران (چون غنی بودن از «ملودی»، رابطه تنگاتنگ شعر و ترانه فارسی با موسیقی ایران، تنوع «ریتم»، «فرم»‌های منحصر به فرد، دارا بودن «گام» بالفعل پیچیده‌تر به واسطه داشتن علائم عَرَضی «سُری» و «کُرُن» علاوه بر «دیز» و «بِمَل» و...) در صحنه جهانی آشکار نبود، بلکه آرکسترهای اداره کل هنرهای زیبا نیز تشکیل نمی‌شد و در نتیجه آن نیز، سری برنامه رادیویی «گلها» که نقطه عطفی در موسیقی و فرهنگ ایران زمین است، صورت نمی‌پذیرفت. استاد دهلوی همواره باور به تحولات موسیقی، پایه‌های تحولات اجتماعی داشت و عمر خویش را صرف تدریس، تدوین و نوآوری در موسیقی ایران، با بکارگیری تکنیک و اصول موسیقی غرب (حتی استفاده از سازهای غربی) نمود. عقیده داشت که موسیقی باید روح زمان را درک کرده و پایه‌های تحولات اجتماعی، تغییر کند. وی، آهنگسازی توانا بود که پُر شور و مُصَمَّم، پا به میدان نهاد و معلمی دلسوز و خستگی‌ناپذیر بود که برای نوآوری، پیشرفت و معرفی موسیقی ایران در عرصه جهانی، بیش از ۷۰ سال کوشید و برای «ملودی»‌ها و «تم»‌های ایرانی، موسیقی آرکسترال تنظیم نمود. آهنگسازی را در کنار باده‌نوازی و هم‌نوازی را هم‌پای تک‌نوازی، مُتداول کرد و رنگی تازه به روح و جان موسیقی ایران بخشید. از لابه‌لای «گوشه‌ها»، «دستگاه»‌ها و «مقام»‌های اصلی و فرعی و «رَدیف»‌های سازی و آوازی موسیقی ایران، راهی برای جهانی شدن آن پیدا نمود و تا حد زیادی موفق گشت. همواره در بخش مهمی از فعالیت‌های هنری‌اش، موسیقی ملی ایران را لحاظ نمود. جای بسی دریغ و افسوس است که در چند دهه آخر عمر پُر برکت‌اش، حیطه ارائه هنر او، بسیار کوچک‌تر از آن بود که آرزو داشت. روح و جسم‌اش آزرده از وجود برخی موانع و محدودیت‌هایی بود که اجرای موسیقی ایران را در سطح استانداردهای جهانی، ناممکن می‌نمود. موانعی بی‌معنی که گاه به دلیل وجود ناآگاهی‌ها و کج‌فهمی‌ها، شکل قانونی به خود گرفته‌اند و محدودیت‌هایی چون نبود منابع مالی کافی و نبود امکانات و سالن‌های مناسب اجرای موسیقی. وجود پُر از مهر او، در مهرماه سال ۱۳۹۸، از دنیای فانی رخت بر بست و جامعه هنری ایران را در غمی بزرگ فرو بُرد. روحش شاد و یادش گرامی!

عالی موسیقی، برای ساز تُمبک، یک «مُتد آموزشی» به کُمک روانشاد استاد روح الله خالقی، روانشاد استاد مصطفی کمال پورتراب، استاد فرهاد فخرالدینی، استاد هوشنگ ظریف و روانشاد استاد حسین تهرانی، (مُتد تُمبک) نوشت که تا آن زمان، اولین نمونه‌ی تألیف یک مُتد آموزشی برای این ساز بود. در سایه نشر این کتاب بود که تکنیک‌های نوازندگی ساز تُمبک، برای اولین بار به نُت درآمد و جایگاه اصلی این ساز در موسیقی ایرانی هویت پیدا کرد و آموزش آن تسهیل شد. انتخاب وی بعنوان ریاست هنرستان عالی موسیقی، سه پیامد مفید برای موسیقی ایران به همراه داشت. نخست آن که شُکوفایی و به اوج رسیدن سطح آموزشی این هنرستان در سایه سال‌های مدیریت توانا و علمی ایشان، سبب تعلیم موسیقی‌دانانی شد که نقش مثبتی را در ارتقاء کیفی و علمی موسیقی ایران ایفا کردند و گام‌های مهمی را در این راستا برداشتند. دوم آن‌که در خلال این مدیریت توانا و تدریس پژوهش‌محور، نیاز به برطرف نمودن برخی خلاءهای مُتد آموزشی برای ایشان هویدا شد که نتیجه آن، تألیف و تدوین دو کتاب (تلفیق شعر و موسیقی آوازی) و (مُتد تُمبک) بود. سوم آن‌که اصول و فنون موسیقی غربی (همچون؛ هارمونی، کنترپوان، فرم

منابع:

- ۱) حاجیان، احسان. ۱۳۹۶. تحولات موسیقی ایران در دوره قاجاریه. مجله خانه موسیقی ایران. سال هفتم، شماره ۲۸. زمستان ۱۳۹۶. ص: ۲۲-۲۴.
- ۲) دهلوی، حسین. ۱۳۷۹. پیوند شعر و موسیقی آوازی. مؤسسه فرهنگی هنری ماهور. تهران.
- ۳) مستند اپرای خاموش. ۱۳۸۶. در دیداری با استاد حسین دهلوی به نویسندگی و کارگردانی آنهایتا زینی‌وند، تحقیق و تهیه‌کنندگی یحیی ابوالقاسمی.
- ۴) مستند نغمه‌های نو. ۱۳۹۵. (دیدار با استاد حسین دهلوی) به کارگردانی و تهیه‌کنندگی علی عطار.
- ۵) مجله انترنتی جدید آنلاین و بنیاد فرهنگی تَوس.

فرهنگ و هنر بدون اقتصاد دوام و قوام ندارد

نوربخش تاکید کرد: باید به سازو کاری برسیم که مردم بتوانند موسیقی آنلاین را از بازار آنلاین بصورت قانونمند دریافت کنند. امروز نیازمند این هستیم تا اقتصاد آنلاین موسیقی را با توجه به نیاز روز جامعه و متناسب با سلیقه‌ها و درخواست مخاطبان شکل دهیم. فرهنگ، هنر و اقتصاد هنر دو بخشی است که باید در کنار هم معنا پیدا کرده و باعث رونق و رشد شوند بنابراین اگر هنر و فرهنگ اقتصادی نباشند دوام و قوام نخواهند یافت. باید دست در دست هم در تعامل با یکدیگر یک خروجی شفاف داشته باشیم تا مسئولان و دست اندرکاران وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز بتوانند کمک و حمایت جهت داری از این عرصه و حوزه داشته باشند.

در ادامه این نشست همچنین افسر مومندی مشاور و نماینده لادن حیدری معاون توسعه مدیریت و منابع وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و شماری از کارشناسان و حاضران در خصوص بازار آنلاین موسیقی و چالش‌های آینده این بازار در ایران و همچنین مسائلی پیرامون حوزه موسیقی به ارائه نظرات و پیشنهادات خود پرداختند.

نشست صنایع فرهنگی و خلاق با موضوع بازار آنلاین موسیقی؛ چالش‌ها و آینده بازار آنلاین موسیقی در ایران به همت و تلاش معاونت توسعه مدیریت و منابع وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی ۲۹ مهر در سالن همایش‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار شد. حمیدرضا نوربخش در نشست اقتصاد فرهنگ و هنر از سلسله نشست‌های صنایع فرهنگی و اقتصاد خلاق، با تشریح موضوعات مربوط به بازار آنلاین موسیقی، اظهارداشت: تولیدات اثر در این عرصه به هیچ وجه اقتصادی نیست و بسیاری از هنرمندان عرصه موسیقی این تولیدات را صرفاً برای اجرای کنسرت و در جهت درآمدزایی می‌سازند چراکه در غیر اینصورت فروشی نخواهند داشت. بسیاری از آثار بعد از تولید متاسفانه به شکل غیرقانونی و غیرمجاز تکثیر و بدون توجه به تولیدکننده اثر و هنرمند خواننده و عوامل تهیه آن اثر در فضای مجازی داندلود می‌شوند. به گفته مدیرعامل خانه موسیقی اگر بخواهیم عرصه موسیقی را از این حالت آشفته بازار نجات دهیم چاره آن تصویب و اجرای قانون «کپی رایت» است.

بهروز مبصری

آشنایی با مهدی مفتاح

ارکستر شماره ۱ رادیو شد و مشاغلی چون تصدی مجله اداره موسیقی کشور - دبیری دبیرستانها و دانشسرای عالی و هنرستان عالی موسیقی را به همراه داشته است. وی از سال ۱۳۲۸ به یادگیری ساز قانون اقدام کرد و سفری به عراق و کشورهای عربی کرد و کتابی کامل در مورد ساز قانون نوشت.

حسن مشحون در کتاب تاریخ موسیقی جلد ۱ ص ۲۶۳ در مورد وی می نویسد.

در تصحیح رساله بهجت‌الروح با مقابله و مقدمات تعلیقات ه.ل. رابینودی بر کوماله که توسط بنیاد فرهنگ ایران در تاریخ آذرماه ۱۳۴۶ ش نشر گردیده آقای مفتاح درباره نسخه‌ها و اصطلاحات و توضیح نکته‌های فنی و ترجمه اصطلاحات از انگلیسی به فارسی نقشی بسزا داشته است.

در سند شماره ۶۹ - کتاب اسناد رادیو نامش در میان نوازندگان حقوق‌بگیر است. مهدی مفتاح با ماهی ۱۲۰ تومان - سرپرست موسیقی رادیو کلنل ویزیری شد.

مهدی مفتاح در اواخر عمر کتابی در مورد اتودهای ویلن نوشت که تجربه سالها کار خود را بیان کرد در مقدمه کتاب به نکته‌ای جالب اشاره و می نویسد:

در آن موقع هنرجویانی که ساز تخصصی آنها ویلن بود در هنرستان موسیقی ایرانی متدهای اروپایی هم تعلیم داده میشد ولی هنرجویان چندان علاقه‌ای به متدهای اروپایی نداشتند و بیشتر وقتشان صرف موسیقی ایرانی میشد از همان موقع چون حس می کردم متد اروپایی برای استحکام آرشه و قدرت انگشتان خیلی مفید است و ضمناً شاگردان رغبتی به نواختن متد ندارند ب فکر افتادم اگر اتودهایی در مایه‌های ایرانی درست شود هنرجویان بنواختن آن علاقه پیدا می کنند. این فکر بالاخره در سال ۱۳۷۳ به انجام رسید و کتاب اتودهای ایرانی با مقدمه آقای

مهدی مفتاح فرزند محمود (متولد ۱۲۸۸) در پنج سالگی پدرش را از دست داد و تحت تکفل برادر ارشد خود قرار گرفت. برادرش علی تار می نواخت و از این روی به موسیقی علاقه مند شد. اول نی و سپس قره نی و بعد رو به ویلن آورد. پس از طی تحصیلات ابتدایی و متوسطه در هنرستان موسیقی مشغول به تحصیل شد و به اخذ دیپلم نایل آمد و برای تکمیل تحصیلات در دانشسرای عالی به تحصیل پرداخت. و در رشته ادبیات و زبان خارجه لیسانس گرفت. در این مدت نزد ابوالحسن صبا به شاگردی رفت. وی پسر عمه نیمایوشیج شاعر نو پرداز بود و یکسال هم در مدرسه رسام ارژنگی درس نقاشی خواند نزد حسین خان یاحقی هم شاگردی کرد و سالها از محضر کلنل وزیر به بهره مند گردید. وی پس از پایان تحصیلات عالی به خدمت وزارت فرهنگ و هنر در آمد و مدت سسی سال در این اداره خدمت کرد و از سال ۱۳۳۰ ش در رادیو ایران به اجرای برنامه پرداخت. بعدها سرپرست

شوق زندگی ۳- آثار ارکستر او - پرواز - راز دل - به امید دیدار - ۴ آثار تدریسی او شامل کتاب آموزشی ویلن تحت عنوان اتودهای ویلن - و کتاب متد قانون.

ضبط صفحه گرامافون در سال ۱۳۲۶ ش کمپانی هیز مسترز ویس اقدام به ضبط صفحه در تهران می کند. آثار مهدی مفتاح در ۱۲ روی صفحه به ضبط می رسد که ۱۱ اثر با صدای روح انگیز است و یک صفحه سه گاه تک نوازی - که از آن میان تصنیف عهدشکن در پایه سه گاه به شماره کاتالوک OZ166.164-GF ساخته پرویز ایرانیپور که با ارکستر خود مهدی مفتاح اجرا میگرد. و دیگر صفحه معروف آواز دشتی روح انگیز به شماره کاتالوک ۳۰-۱۳۳۴۱ است با نام دل خون شد از امید یار و روی دوم صفحه عشاق دشتی است که با ویلن مفتاح است که در زمان خود با استقبال زیادی رو به رو گردید. در سال ۱۳۵۵ این صفحه به وسیله پرویز یاحقی و صدای همسرش بازخوانی مجدد شد.

مهدی مفتاح در سال ۱۳۷۵ درگذشت و به پاس زحمات بی دریغ او در راه موسیقی ایرانی در قطعه هنرمندان ۸۸ دفن گردید.

رحیم مطلوبی به بازار هنر عرضه شد.

همچنین کتاب متد قانون در سال ۱۳۷۰ به بازار نشر عرضه شده است.

زنده یاد حسینعلی ملاح مدیر مسئول مجله زنگ در فروردین ماه ۱۳۳۱ ش در مصاحبه ای با جناب مهدی مفتاح انجام داده است که به گزیده ای از آن اشاره میگرد:

سوال: شاگردان پس از فراغت از تحصیل چه گواهینامه ای می گیرند و ارزش آن چیست؟

جواب: بدیختانه در این کشور همه جا صحبت از ارزش تصدیق و دیپلم و لیسانس است. تمام همت محصلین صرف به دست آوردن گواهینامه میشود یعنی غالباً هدف به دست آوردن گواهینامه است نه فراگرفتن علم. حال آنکه در هنرستان موسیقی هدف جز کسب دانش و هنر چیز دیگری نمی تواند باشد.

دوره هنرستان جمعاً ۷ سال است. پس از ۴ سال یک گواهینامه دوره اول و بعد از سه سال گواهی نامه دوره دوم متوسطه داده می شود. ارزش گواهینامه از لحاظ استخدام و نظام وظیفه مانند تمام گواهی نامه های دوره کامل متوسطه است و فارغ التحصیلان هنرستان می توانند پس از فراغت با رتبه آموزگاری به خدمت وزارت فرهنگ وارد شوند و تا رتبه ۱۰ ارتقاء بیابند.

اما اینکه عرض کردم هدف شاگردان ما جز هنر نمی تواند چیز دیگری باشد خلاف و اغراق نیست. زیرا نمی شود ساز را در جعبه پنهان کرد و دیپلم را به رخ مردم کشید. گویی قضیه مدرک گرایی هم چنان معضل جامعه مانده است. مهدی مفتاح مجموعه ای از آهنگهای موسیقی ایرانی را با نام قدیمی خود جمع آوری کرده بود که نمونه ای ذکر میگرد که نشان از مطالعه و تحقیق عمیق ایشان است.

ارجنه - بفتح اول و ثالث - نام دشتی است در فارس و نام نوا و لحنی است از موسیقی، منوچهری فرماید:
 گه نوای هفت گنج و گه نوای گنج گاو
 گه نوای دیف رخس و گه نوای ارجنه
 هفت گنج و گنج گاو و دیف رخس نیز آهنگهایی است که بعد شرحش خواهد آمد.

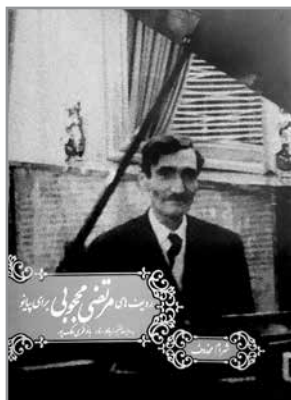
آثار مهدی مفتاح به ۴ بخش تقسیم میشود:

۱- ضبط صفحه - ۲- تصانیف اجرا شده بوسیله ارکستر که استاد بنان خوانده - به مانند - سکوت- بخت باز آید - سحر -

منابع و مأخذ:

- مردان موسیقی جلد ۱. نصیری فر
- مجله زنگ شماره ۲. فروردین ۱۳۳۱
- تاریخ موسیقی حسن مشحون جلد ۱
- کتاب صفحات گرامافون مایکل کنی پر ص ۳۳۴
- کتاب اسناد رادیو
- گذر از آرشوهای خصوصی

تازه‌های نشر

ردیف‌های مرتضی محجوبی برای پیانو

کتاب «ردیف‌های مرتضی محجوبی برای پیانو» به روایت فخری ملک پور و به کوشش «شهرام محذوف» به خط نت تبدیل و منتشر شد.

نگارش این کتاب که دارای ۱۲ مقام (شامل ۷ دستگاه و ۵ آواز) است، سه سال طول کشیده است و نویسنده تمامی پیش‌درآمدها، قطعات ضربی، تصنیف‌ها و رنگ‌ها را تنظیم کرده است.

هدف از انتشار این کتاب، زنده نگه‌داشتن ردیف‌های موسیقی اصیل ایرانی و تکنیک منحصر به فرد مرتضی محجوبی برای پیانو ایرانی است تا تمامی هنرجویان و علاقه‌مندان این مکتب بتوانند از آن استفاده کنند.

در این کتاب سعی شده است که از علامت‌ها و اختصارات بین‌المللی موسیقی استفاده شود که نوازندگانی که فقط موسیقی غربی را آموزش دیده‌اند نیز بتوانند نت‌های نوشته شده در این کتاب را (بعد از تغییر کوک پیانوی خود از غربی به ایرانی) اجرا کنند. ردیف‌های سازی مرتضی محجوبی از نظر نوشتار همان‌طور که در دست‌نوشته‌های ایشان هم بوده تمام فاصله بین نت‌ها در قسمت آوازی را با مقیاسی که خودشان و نوازنده در ابتدا می‌تواند مشخص کند، گفته شده است. در نت‌های بین‌المللی نوشته شده در این کتاب سعی شده است که از سکوت‌هایی به صورت دقیق بین قطعات آوازی همانند دست‌نوشته‌های مرتضی محجوبی برای راحتی و دقیق‌تر اجرا شدن قطعات، استفاده شود و شباهت بیشتری به آنچه که در دست‌نوشته‌ها وجود دارد و ثبت شده است، داشته باشد. سکوت‌های نوشته شده در این کتاب نسبت به ردیف‌های کتاب‌های دیگر، بیشتر و با حساسیت بالاتر و دقیق‌تری قرار گرفته است. نشر موسیقی عارف

سه فانتزی روسی برای پیانو

کتاب سه فانتزی روسی برای پیانو تألیف فرید عمران به همراه یک لوح فشرده صوتی منتشر شد.

فرید عمران، موسیقیدان، آهنگساز و استاد موسیقی، متولد ۱۳۲۴ موسیقی را با فراگیری ویلن و پیانو آغاز کرد. فراگیری موسیقی را در کنسرواتوار تهران ادامه داد و از استادان او می‌توان از زنده‌یادان مرتضی حنانه و یوسف یوسف‌زاده نام برد. او هم‌زمان نزد پیانیست و آهنگساز روس لئونید ساموس به فراگیری آهنگسازی و نوازندگی پیانو ادامه می‌داد. سپس در آکادمی موسیقی لندن تحصیل در رشته‌ی آهنگسازی را تا درجه‌ی استادی پی‌گیری کرد و به پایان رساند. در آنجا نزد استادانی چون جان مک‌کیب در آهنگسازی، پروفیسور لارنس لئونار، در رهبری ارکستر، به تحصیل پرداخت. فرید عمران بیش از چهار سال در ایران و انگلستان به تدریس موسیقی مشغول بوده است. پس از بازگشت به ایران در ۱۳۸۲ ارکستر «آکادمیا» را پایه‌ریزی کرد و در ۱۳۸۴ هنر کده‌ی عالی موسیقی و روان‌شناسی به نام «آکادمیا» را بنیان نهاد. در سال‌های ۸۵ و ۸۶ به‌عنوان رهبر و آهنگساز گر و ارکستر «آکادمیا» در جشنواره‌ی موسیقی فجر شرکت کرد و به دریافت چنگ زرین نایل آمد. فرید عمران همواره در کنار آموزش موسیقی، مولفی با سبک خاص خود بوده است. آثار او در بسیاری از کشورهای اروپا و آمریکا و ایران به اجرا درآمده‌اند.

نشر ماهور

تازه‌های آلبوم

و عشق آمد...

آلبوم «و عشق آمد...» به آهنگسازی مرتضی صنایعی و خوانندگی سالار عقیلی منتشر شد.

در توضیح این آلبوم آمده است: کل این پرواز پر آرامش و با تأمل در سپهر آواز افشاری صورت گرفته است. آوازی که اجرای آن در تکنوازی دشوار است و در آهنگسازی دشوارتر می‌نماید که با فضای مایگی عادت شده «نوا» اشتباه نشود. نوا و افشاری شاید در بعضی از فواصل همزاد باشند ولی در مسیر پروازشان همذات نیستند. مجموعه سه تصنیف و دو

قطعه آوازی هم نشان دهنده دنیای موسیقی آهنگساز است و هم ذهنیت تکنیکی او را نشان می‌دهد. ذهنیتی که امر ممتنع را تبدیل به امر ظاهراً سهل می‌کند. تصنیفها بدون ایجاد حس غرابت نو هستند و بدون تداعی قرابت‌ها، در اعماق بستر ردیف، ریشه دارند. خواندن بخش آوازی آنها به ویژه در «ترک عشق» که پنج ضربی آن را در اثری به این صورت نشنیده‌ایم، کار هر خوش آواز با تجربه‌ای نیست و سالار عقیلی در اجرای آن درکی برآمده از انعطاف و توانایی توأمان را نشان می‌دهد.

این آلبوم شامل ۵ قطعه با عناوین غزل تازه، آینه حسن، ترک عشق، مغیچه باده فروش و بی قرار است که از اشعار حافظ، سعدی، اوحدی مراغه‌ای و محمدعلی بهمنی استفاده شده است.

نشر ایرانگام

محمد رسول الله

آلبوم «محمد رسول الله» با صدای پیام عزیزی و تنظیم فردین لاهور پور به بازار آمد.

پیام عزیزی آهنگسازی آلبوم موسیقی «محمد رسول الله» را برعهده دارد که ۱۴ قطعه موسیقایی را شامل می‌شود و از آن جمله: آهنگ «طلع البدر علینا» با شعری از شیخ سیدطاها نقشبندی با تنظیم فردین لاهورپور به زبان عربی با قدمتی ۱۴۰۰ ساله که مردم مدینه هنگام ورود مبارک پیامبر اکرم (ص) به این شهر سروده‌اند و با این شعر و خواندن آن از این حضرت استقبال کرده‌اند. دیگر قطعات این اثر موسیقایی عبارتند از: آهنگ

«دردی هجران» با شعر طاهر بگ جاف با ملودی ماندگار زنده‌یاد سیدعلی اصغر کُردستانی به زبان کُردی، آهنگ «محمد رسول الله» (ص) با شعر شیخ عبدالرحمان جامی به زبان فارسی، آهنگ «ای پناه عاصیان» با شعر حضرت شیخ مولانا خالد نقشبندی به زبان فارسی، آهنگ «صلاة الله سلام الله علیک یا رسول الله» با شعری از عاشق یونس به زبان ترکی، آهنگ «حبیبی یا رسول الله» با ملودی و شعری برگرفته از تکابای کُردستان به زبان کُردی، آهنگ «ما محرم سلطانیم» با شعری از شیخ عبدالرحمان خالص، آهنگی برگرفته از تکابای شهر کرکوک در عراق با قدمتی بیش از ۳۰۰ سال و به زبان فارسی، آهنگ «الله الله یا الله» با شعری از شیخ سیدطاها نقشبندی؛ با قدمتی بیش از ۱۵۰ سال برگرفته از تکابای کُردستان به زبان کُردی، آهنگ «یا فردی اعظم» با شعری از مولانا خالد نقشبندی به آهنگسازی استاد محمدرضا عزیزی به زبان کُردی، مقام «بی‌وفا» شعر قدیمی کُردی، آهنگ «سلطان الله» با شعری از امام محمد البوصیری برگرفته از تکابای کُردستان به زبان عربی، آهنگ «گر تو طلبی داری» با شعر شیخ عبدالقادر گیلانی به زبان فارسی، آهنگ «مولا یا صلی وسل» (برده المدیح) با شعر امام محمد البوصیری به زبان عربی و همچنین آهنگ «حبیبیم یا الله» به زبان عربی. تنظیم تمامی این قطعات را فردین لاهورپور برعهده داشته است.

نشر مرکز موسیقی حوزه هنری

اخبار موسیقی

لغو «جشن خانه موسیقی» به منظور همدردی با هموطنان داغ‌دیده

پیشکسوتان است در نشست‌های ماهانه انجام دهیم. مدیرعامل خانه با اشاره به اذعان همگان که داغدیدگان از بطن مردم عزیز کشورمان بودند گفت: در این وضعیت کمترین وظیفه و رسالت هنرمندان احترام به این عزیزان و همدردی و همراهی با خانواده آنان و خواست عمومی جامعه است و بر این اساس خانه موسیقی نیز به وظیفه خویش که همواره بودن در کنار مردم است عمل کرد.

آذر هاشمی به عنوان بازرس خانه موسیقی انتخاب شد

مجمع عمومی سالانه خانه موسیقی ۲۱ مهر ماه تشکیل شد و در این مجمع با احتساب وکالتنامه‌ها ۴۳ نفر حضور داشتند. در آغاز این جلسه حمیدرضا نوربخش (مدیرعامل خانه موسیقی) گزارشی از عملکرد یکساله خانه ارائه داد. نوربخش در سخنانش به موضوعاتی از جمله دقت در تایید بررسی پرونده متقاضیان عضویت در خانه موسیقی و پرداخت حق عضویت‌ها اشاره داشت. همچنین گزارشی درباره اقدامات انجام شده از سوی هیئت مدیره خانه موسیقی و هیئت مدیره کانون ناسران در جهت لغو کانون کسر ده درصد از کنسرت‌ها به مجمع ارائه کرد.

در ادامه نیز مجمع آذر هاشمی (بازرس) گزارش مالی خانه موسیقی را برای اعضا قرائت و به برخی از فعالیت‌های شاخص صورت گرفته در یکسال اخیر اشاره کرد.

در این مجمع و برای رای گیری انتخاب بازرس، محمد سریر به عنوان رئیس جلسه و سیدمحمد میرزمانی و نسرین ناصحی به عنوان ناظر و دبیر جلسه انتخاب شدند و رای گیری آغاز شد. علی عزیزی، بهروز مبصری و آذر هاشمی به عنوان کاندیداهای بازرسی خانه موسیقی به معرفی خود پرداختند و در ادامه بعد از رای گیری آذر هاشمی به عنوان بازرس یک سال آینده خانه موسیقی و بهروز مبصری به عنوان بازرس علی البدل انتخاب شدند.

در پی وقوع حوادث اخیر کشور و به منظور ابراز همدردی با هموطنان داغ‌دیده جشن بیستمین سالگرد تاسیس خانه موسیقی ایران که قرار بود اوایل ماه آینده برگزار شود، لغو شد. جشن بیستمین سالگرد تاسیس خانه موسیقی قرار بود با تقدیر و تجلیل از چهره‌های پیشکسوت موسیقی و همچنین معرفی ششمین دوره دوسالانه آلبوم برتر موسیقی اوایل دی ماه در تالار وحدت تهران برگزار شود.

اجرای موسیقی در سبک‌های مختلف و معرفی استعدادهای جوان موسیقی از دیگر برنامه‌های جشن سالانه موسیقی بود. داوری ششمین دوره دوسالانه معرفی آلبوم برتر موسیقی نیز در مراحل آخر است و قرار بود در جشن خانه برگزیدگان شاخه‌های مختلف معرفی و تقدیر شوند.

لازم به توضیح است، معرفی برگزیدگان دوسالانه آلبوم برتر موسیقی در یکی از نشست‌های خانه موسیقی برگزار می‌شود که زمان و مکان آن به اطلاع عموم خواهد رسید.

خبرگزاری فارس سخنان نوربخش را تحریف کرد

در پی لغو مراسم جشن خانه موسیقی خبرگزاری فارس با مدیرعامل خانه موسیقی مصاحبه‌ای انجام داد و به ذکر دلایل تصمیم اتخاذ شده پرداخت که متأسفانه به مواردی اشاره شده که عیناً متن سخنان حمیدرضا نوربخش نبوده و بیشتر به استنباط تنظیم کننده خبر باز می‌گردد.

نوربخش در توضیح تکمیلی خود در این باره گفت: همانطور که در متن خبر لغو جشن که در سایت خانه منتشر شده، اعلام شده بود که در شرایط فعلی و فضای مغموم جامعه که متأثر از وقایع اخیر است برگزاری جشن و سرور موضوعیتی ندارد و ما ترجیح دادیم آیت‌های جشن را که معرفی آلبوم برگزیده و تقدیر از

طالبان معاون میراث فرهنگی کشور در بوگوتا پایتخت کلمبیا برگزار شد، پرونده مهارت‌های سنتی ساختن و نواختن دوتار که از سوی ایران ارائه شده بود، با نظر موافق اعضای کمیته، در فهرست یونسکو ثبت جهانی شد.

این چهاردهمین پرونده میراث ناملموس ایران است که به ثبت جهانی می‌رسد.

«میلاد فرهنگ» رونمایی شد

مراسم گرامیداشت سالروز تولد میلاد کیایی (آهنگساز و نوازنده سنتور) و رونمایی از آلبوم «میلاد فرهنگ» ۱۷ آبان با حضور جمعی از هنرمندان و علاقمندان در فرهنگسرای نیاوران برگزار گردید.

در این مراسم هوشنگ کامکار (عضو شورای عالی خانه موسیقی)، سیدعباس سجادی (مدیر عامل بنیاد آفرینش‌های هنری نیاوران)، سید علیرضا میرعلی‌نقی (پژوهشگر موسیقی) و رضا مهدوی سخنرانی کردند.

همچنین آلبوم «میلاد فرهنگ» با حضور آرش فرهنگ‌فر، هوشنگ کامکار، پشنگ کامکار، محمد سریر، حمیدرضا عاطفی، فرهنگ جولایی، قاسم رفعتی، عبدالله طریقت، بردیا صدرنوری، رضا شفیعیان، سید عباس سجادی، قدرت‌الله انتظامی، اردوان کامکار، سوسن اصلانی، همسر حسین دهلوی، فرمند، سید عباس عظیمی و ... رونمایی شد و به پیشنهاد میلاد کیایی به تمامی هنرمندان حاضر در صحنه شاخه گلی اهدا شد.

همچنین به پاس یک عمر فعالیت هنری میلاد کیایی لوح سپاسی از سوی بنیاد آفرینش‌های هنری نیاوران به این هنرمند

جلسات مشاوره حقوقی برای اعضای خانه موسیقی برگزار می‌شود

جلسات مشاوره حقوقی ویژه اعضای خانه موسیقی با حضور کاوه رضوانی (مد مشاور حقوقی خانه موسیقی) در ساختمان شماره ۱ برگزار می‌شود. هنرمندان عضو خانه موسیقی می‌توانند پیرامون مسائل حقوقی صنفی خود در جلسات مشاوره حقوقی با حضور کاوه رضوانی راد شرکت نمایند.

متقاضیان با در دست داشتن کارت معتبر عضویت می‌توانند برای تعیین وقت مشاوره به ساختمان شماره ۱ مراجعه و یا برای کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن‌های ۶۶۹۱۷۷۱۱-۶۶۹۱۷۷۱۲ تماس حاصل نمایند.

ثبت نام کلاس‌های صدابرداری خانه موسیقی آغاز شد

این کلاس‌ها در یک دوره ۶ ماهه (هر ترم دوماه) برگزار می‌شود و شامل مباحث آکوستیک و الکترو آکوستیک (ترم اول)، نرم افزار کیوبیس (ترم دوم) و کار عملی در استودیو، ضبط ساز، خواننده، میکس (ترم سوم) است.

دوتار ایرانی به ثبت جهانی یونسکو درآمد

پرونده مهارت‌های سنتی ساختن و نواختن دوتار در اجلاس کمیته میراث بشری ناملموس یونسکو در فهرست میراث جهانی قرار گرفت.

در اجلاس میراث جهانی یونسکو که با حضور محمدحسن

اهدا شد.

از اساتید موسیقی کشور، جمعی از مسئولان محلی و کشوری، هنرمندان و ساکنان جزیره مرجانی و با اجرای ویژه گروه‌های منتخب، شامگاه جمعه یکم آذر در سالن خلیج فارس مرکز همایش‌های بین‌المللی کیش برگزار شد.

مسعود رهبری مدیر هنری معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان منطقه آزاد کیش و رئیس دومین جشنواره موسیقی کیش در این مراسم با تقدیر از مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش و تمامی مسئولان و دست‌اندرکاران برگزاری این جشنواره گفت: در جشنواره اول ۷۰ درصد حمایت‌ها توسط سازمان و ۳۰ درصد توسط بخش خصوصی انجام شد اما در جشنواره دوم تلاش شد تا در روندی متفاوت ۷۰ درصد حمایت از سوی بخش خصوصی صورت پذیرد و ۳۰ درصد توسط سازمان انجام شد و علاوه بر این سازمان منطقه آزاد کیش نقش ناظر را در این دوره برعهده داشت. همچنین حمید هادی دبیر هنری جشنواره نیز در این آیین با تقدیر از مسئولان و حامیان جشنواره، گروه‌های برگزیده و شرکت‌کنندگان در آن افزود: این حضور و استقبال گسترده ما را برآن داشت تا گام‌های بعدی را محکم‌تر برداشته و خود را آماده جشنواره‌ای وزین‌تر کنیم.

به گفته دبیر هنری جشنواره موسیقی کیش، جشنواره سوم موسیقی کیش با عنوان جشنواره موسیقی خیابانی برگزار خواهد شد.

همچنین از گروه‌های میهمان، گروه موسیقی بومیان جزیره، کیو ۲۸، کیش مهر و حامیان جشنواره با اهداء لوح و تندیس جشنواره تقدیر شد. اجرای قنبر راستگو یکی از نوازندگان مطرح ساز جفتی در ایران و جهان و تقدیر دکتر مظفری از وی در این مراسم از جمله برنامه‌های شب اختتامیه دومین جشنواره موسیقی کیش بود.

دومین جشنواره موسیقی کیش با عنوان «موسیقی سواحل جنوب ایران، خلیج فارس تا دریای عمان» از ۳۰ آبان تا یکم آذر در جزیره کیش برگزار شد.

آلبوم «میلااد فرهنگ» با نوازندگی سنتور میلاد کیایی و تمبک آرش فرهنگفر است که از سوی موسسه «راوی آذر کیمیا» به مدیریت رضا مهدوی منتشر و در دسترس مخاطبان قرار گرفته است.

تقدیر خانه موسیقی از عملکرد وزیر ارشاد

در پی ممانعت از حذف معافیت مالیاتی که یکی از مطالبات اصلی هنرمندان بود، خانه موسیقی ایران از زحمات و پیگیری‌های وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در حمایت از مطالبات صنف تقدیر و تشکر کرد.

در پی اعلام معافیت ۱۰۰ درصدی فعالیت‌های فرهنگی از مالیات توسط سازمان برنامه و بودجه، خانه موسیقی ایران در نامه‌ای به وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی از زحمات آن وزارتخانه جهت ممانعت از لغو معافیت مالیاتی تقدیر و تشکر کرد.

بلافاصله پس از انتشار اخباری مبنی بر حذف معافیت مالیاتی اصحاب فرهنگ، هنر و رسانه، حمیدرضا نوربخش (مدیرعامل خانه موسیقی) نیز در گفتگویی نسبت به اتخاذ تصمیمات غیرکارشناسانه در زمینه اخذ مالیات از فعالیت‌های فرهنگی ابراز نگرانی جدی کرد و خواستار تداوم معافیت مالیاتی فعالیت‌های فرهنگی شد.

همچنین در این خصوص و پس از مطالبات صنفی اهالی فرهنگ و هنر، سیدعباس صالحی (وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی) طی نامه‌هایی جداگانه به معاون اول رئیس‌جمهور، رئیس دفتر رئیس‌جمهور و وزیر امور اقتصادی و دارایی، خواستار استمرار معافیت مالیاتی اصحاب فرهنگ، هنر و رسانه شد.

دومین جشنواره موسیقی کیش برگزار شد

آیین اختتامیه دومین جشنواره موسیقی کیش با حضور دکتر مظفری مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش، رییس موزه موسیقی ایران، دبیر جشنواره موسیقی نواحی ایران، دکتر کیوان ساکت

نمایش اپرا در خانه موسیقی

نخستین جلسه دور جدید نمایش اپرا در خانه موسیقی با نمایش اپرای کوراوغلو به همت کانون خوانندگان کلاسیک در ساختمان شماره ۱ برگزار شد. برنامه‌های نمایش اپراهای مشهور جهان شنبه اول هر ماه برگزار می‌شود.

در ابتدای این جلسه فرمان مرادی (رئیس هیئت مدیره کانون سازندگان ساز) مختصری درباره برگزاری نمایشگاه سازخانه سخنانی را ارائه کرد. مرادی در بخشی از سخنانش گفت: این نمایشگاه از اهداف و برنامه‌های کانون سازندگان ساز است که خوشبختانه با همت خانه موسیقی و معاون اجرایی سال گذشته برگزار شد و امسال هم با حضور اعضای محترم کانون در خانه هنرمندان برگزار می‌شود.

در بخش دیگری از جلسه داریوش النجری (دبیر هنری نمایشگاه سازخانه) با ارائه گزارش کوتاهی از روند برگزاری نمایشگاه در سال گذشته گفت: هدف من برای قبول مسئولیت در نمایشگاه ایجاد همدلی بین سازندگان ساز بود و سال گذشته به این همدلی رسیدیم و امیدوارم امسال نیز این نمایشگاه به بهترین شکل برگزار شود.

حمیدرضا عاطفی (معاون اجرایی خانه موسیقی) هم از استقبال اعضای کانون از این نمایشگاه ابراز خرسندی کرد و در بخشی از سخنانش گفت: اگر بخواهیم این نمایشگاه در سطحی وسیع تر و با تعداد بیشتری شرکت کننده برگزار شود باید همین جمعی که شکل گرفته هر فصل یک جلسه داشته باشد تا با همفکری هم برای برگزاری بهتر نمایشگاه تصمیم گیری شود.

۲ آذرماه این جلسه به نمایش اپرای کوراوغلو ساخته عزیز حاجی‌بیف اختصاص داشت که بخش‌هایی از ۵ پرده این اپرا برای حضاران به نمایش در آمد.

در ابتدای این جلسه که با حضور جمعی از علاقمندان و همچنین اعضای کانون خوانندگان کلاسیک برگزار شد، شهلا میلانی (رئیس هیئت مدیره کانون) اعلام کرد این جلسات قرار است از این پس بطور مستمر و با همکاری اعضای کانون در خانه موسیقی برگزار شود.

در ادامه نیز میلانی بخشی از بیوگرافی عزیز حاجی‌بیف را قرائت کرد و آثار و زندگی این هنرمند را بررسی کرد. همچنین میلانی داستان اپرای کوراوغلو را نیز بطور مختصر برای حضار بیان کرد و ویژگی‌های این اپرای مشهور جهان را برشمرد. در ادامه بخش‌هایی از اپرای کوراوغلو پخش شد که مورد توجه حضار قرار گرفت.

معاون اجرایی خانه موسیقی گفت: قطعاً نمایشگاه امسال از سال گذشته بهتر برگزار می‌شود اما برخی از کاستی‌ها به دلیل محدودیت امکانات خانه هنرمندان است.

در این جلسه همچنین بیاض امیرعطایی و امیر همتی از اعضای هیئت مدیره کانون سازندگان ساز به بیان دیدگاه‌های خود درباره نمایشگاه پرداختند.

در ادامه شرکت کنندگان در نمایشگاه برخی سوالات، ابهامات و انتقادات خود را نسبت به نحوه برگزاری نمایشگاه بیان کردند و مسئولان خانه موسیقی و نمایشگاه به آنها پاسخ گفته قول مساعد دادند تا در صورت همکاری خانه هنرمندان برخی از کاستی برطرف شود.

نشست هم‌اندیشی نمایشگاه سازخانه برگزار شد

نشست هم‌اندیشی نمایشگاه سازخانه با حضور جمعی از مسئولان خانه موسیقی و کانون سازندگان ساز و شرکت کنندگان در سومین نمایشگاه سازخانه در سالن اجتماعات ساختمان فاطمی برگزار شد. در این نشست که ۱۴ آبان ماه برگزار شد، فرمان مرادی (رئیس هیئت مدیره کانون سازندگان ساز)، حمیدرضا عاطفی (معاون اجرایی خانه موسیقی)، داریوش النجری (دبیر هنری نمایشگاه)، بیاض امیرعطایی و امیر همتی (اعضای هیئت مدیره کانون سازندگان ساز) و جمعی از شرکت کنندگان در سومین نمایشگاه سازخانه حضور داشتند.

۳ مهرماه در سالن کنفرانس مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد در تهران برگزار شد.

در ابتدای این نشست، ماریا دوتسنکو رییس مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد در تهران به احترام استادان و فرهیختگان حاضر در جلسه، به طور اختصاصی به لوریس چکناواریان، غلامحسین امیرخانی، پروفسور حسین باهر و اردشیر خورشیدیان خیرمقدم گفت.

وی سپس پیام دبیرکل سازمان ملل را به مناسبت روز جهانی صلح قرائت کرد.

در ادامه این رویداد، لوریس چکناواریان موسیقیدان و رهبر ارکستر با بیش از ۷۰ سال سابقه هنری و فعالیت های بشردوستانه در جهت نجات جان انسان ها، از سوی گروه سفیران صلح و دوستی به عنوان سفیر صلح ایران به سازمان ملل متحد پیشنهاد شد.

لوریس چکناواریان ضمن ابراز تشکر گفت: انتخاب من برای این مسئولیت افتخار بزرگی است و من افتخار می کنم که یک ایرانی هستم. من بسیار خوشبختم که پدر و مادرم مانند سایر ارامنه، ایران را که کشور کوروش است برای زندگی انتخاب کردند. من هیچ گاه خودم را همه چیز دان نمی دانم، چون هنر به قدری گسترده است که نمی توان همه چیز را در آن یاد گرفت. همه هنرها الهام از خداست، چون هیچ کس از خودش چیزی ندارد و من این لطف بزرگ را از طرف پروردگارم داشتم. هیچ کس نمی تواند صلح را در این جهان برپا کند، ولی می شود با فرهنگ و عشق به صلح رسید و این فرهنگ و عشق است که ضد اسلحه است و ما در کشور ایران با وجود شعرا و عالمان زیادی که داشتیم می توانیم بگوئیم کشوری صلح طلب هستیم و امیدوارم با کمک به من و دست در دست هم، بتوانیم نماینده خوبی برای ایران باشیم.

لازم به توضیح است، از همه شرکت کنندگان نمایشگاه سازخانه برای نشست هم اندیشی دعوت شده بود که بسیاری به دلیل سکونت در شهرهای دیگر قادر به شرکت در نشست نبودند ولی نظرات خود را مکتوب برای مسئولان نمایشگاه ارسال کردند که در این جلسه مطرح و درباره آن تصمیم گیری شد. سومین نمایشگاه سازخانه موسیقی ایران با عنوان «سازخانه» از ۹ تا ۱۳ دی ماه در خانه هنرمندان ایران برگزار می شود.

خدمت سربازی اعضای خانه موسیقی در گروه موزیک پلیس

شرایط خدمت سربازی اعضای خانه موسیقی در گروه موزیک پلیس راهنمایی و رانندگی فراهم شد.

طبق تفاهم ایجاد شده بین خانه موسیقی ایران فرماندهی پشتیبانی پلیس راهور ناجا جهت استفاد از تجربه و تخصص هنرمندان موسیقی امکان اعزام اعضای خانه موسیقی که مشمول خدمت سربازی هستند به گروه موزیک(رزم نوازان) پلیس راهور فراهم شده است.

اعضای خانه موسیقی مشمول خدمت سربازی که تمایل به ادامه خدمت سربازی پس از طی دوره آموزشی در پلیس راهنمایی و رانندگی را دارند می توانند با در دست داشتن کارت معتبر عضویت به خانه موسیقی مراجعه نمایند تا از طریق این نهاد به پلیس راهور معرفی گردند.

لوریس چکناواریان سفیر صلح می شود

دومین نشست از دور چهارم سلسله نشست های منظومه فرهنگ صلح با همکاری مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد در تهران و دبیرخانه نشان صلح کودک به مناسبت روز جهانی صلح